Rahwa Sõna

Ilmub 6 korda nädalas.

Üksiknumbri hind 5 senti

Toimetus ja talitus: Tallinn, W. Pärnu m. 31. Telefonid: toimetus 73-68 ja 3-61, talitus 3-61 ja 19-63. Kaastöö armastatakse tasuliselt, kui tasumine on märgitud. Tarvitamata käsikirjad hoitakse alal ainult autori soowil. Aadressi muutmine 20 senti. Kirjade aadress: „Rahwa Sõna", Tallinn.

Tellimise hind postiga: 1 kuu 1.25 kr., 6 kuud 6.75 kr., 2 „ 2.50, 12 „ 12.00, 3 „ 3.50. Wäljamaale 3 kr. 25 s. kuus.

Kuulutuste hinnad: Kuulutuste küljel iga mm. 5 senti, teksti resolfas 10 s. mm., teksti sees 12 s. mm., tiitelküljel 15 s. mm.

Nr. 265 (1411) Tallinnas, pühapäewal, 22. nowembril 1931 a. V aastakäik.

4000 last soojale toidule.

150.000 kr. laste ja nõrgajõuliste toetamiseks.

Abisaajaid 10.000, toitlustamine algab nowembri lõpus.

Reedel wõttis riigikogu wastu haridus- ja sotsiaalminister J. Piiskari poolt esitatud seaduse, millega määrati laste ja nõrgajõuliste toetamiseks 150.000 kr. Sellest saawad omawalitsused, kes toetuse jagamise tegelikult läbi wiiwad, 75.000 kr. rahas, kuna teine osa antakse wiljas riigi rukkiladudest. Toetuse jagamise eeltööd on juba pikemat aega käimas nii haridus-sotsiaalministeeriumis kui ka kohtadel. Eelkrediidi seadus astub jõusse arwatawasti tulewal nädalal ja kohe selle järele wõib kohtadel abiandmine alata.

Linnades ja alewites awatakse toitluspunktid, kus lastele sooja lõunasööki jagatakse. Üldse on kawas ette nähtud soojad lõunad 4000 lapsele 5 kuu kestel. Maal, kus laste kauguse tõttu supiköökide awamine wõimata, jagatakse toetust toiduainete näol.

Suurem osa toetussummast kasutatakse laste ja nõrgajõuliste toitlustamiseks, kuna üks osa läheks riide- ja jalanõude muretsemiseks. Kawa järele sellest summast saawad peale 4000 lapse, kellele sooja toitu jagatakse, weel 6000 abiwajajat toetust toiduainete — peamiselt leiwa ja jahu näol.

Weoauto all surma.

Jalgrattur jäi maanteel auto alla.

Reede õhtul kella ½7 ajal jäi Narwa maanteel 50—55 klm. Tallinnast, Kolga wallas, Mustametsa küla kohal Tallinna raskeweo auto nr. 1471 alla jalgrattal sõitja Richard Rebane, 32 a. wana, Kõnnu walla, Uurika küla elanik.

Auto paiskas mehe maanteele, kusjuures R. sai peast tugewasti põrutada. Samal weoautol toimetati Rebane Tallinna keskhaigemajja, kus ta meelemärkusele tulemata laupäewa hommikul suri.

Weoauto, mille alla Rebane jäi, kuulub Tallinnas asuwale Malahowi kalaärile. Autot juhtis Nikifor Kowatow.

Kelle süü läbi õnnetus juhtus, seda uuriwad praegu ametiwõimud.

Pomm Itaalia peakonsulaadi wastu.

New-York, 20. nowembril. Philadelphiast teatatakse: Itaalia peakonsuli markii Ferrante korteri lähedal oli tugew pommiplahwatus, mis sünnitas tundumat kahju. Arwatakse, et pomm oli pandud fašistiwastaste poolt. Peakonsul korraldab täna ameerika wastuwõtu Itaalia wälisministrile Grandile, kes saabub siia täna õ. tunsolikul New-Yorgist.

Uued 10-sendilised walmis.

Algab 20-kr. paberrahade trükkimine.

Riigi trükikojas algas juba mõne aja eest uute 10-sendiste metallrahade löömine. Praegu on neid walmis umbes 500.000 tükki. Rahad antakse lähemal ajal riigikassale üle, ja nende liikwele laskmist on oodata jõuluks. Uued 10-sendised on umbes endiste margaste rahatükkide suurused.

Hiljuti kinnitas E. Panga nõukogu ka uute 20-krooniste paberrahade kawandid, nii et nende rahade trükkimisega warsti wõib peale hakata. Uued rahatähed on wärwilt kohalise põhitooniga. Nende liikwele laskmist on oodata tulewa aasta esimestel kuudel.

Tall. Noorsotsialistlikn ühing

Tööliskodus W. Pärnu mnt. 31.

Järjekorral. referaatkoosolekul

kolmapäewal, 25. now. s. a. kõneleb sms Anton Leemet:

„Töölisklassi rahapoliitika"

Algus kell 7 õhtul.

Juhatus.

Abruka tuletorn walmis.

Nädala lõpul wiibis Abrukas weeteede walitsuse komisjon, et järele waadata uut tuletorni, mille ehitamisega hiljuti lõpule jõuti. Üksmeelselt tunnistati torni ehitustöö kõigiti eeskujulikkudeks ning ern otiustati wastu wõtta.

Uus torn on 36 mtr. kõrge. Ta ehitamine kestis 50 päewa — seega walmis ehitus päris ameerikaliku tempoga. Üldsummas on torni ehitamine maksma läinud umbes 95.000 kr., millist summat asjatundjad üsna wäikeseks peawad.

Poola saab laenu.

Warsjawi, 20. nowembril. Rahwasteliidu poolt tööpuuduse wastu wõitlemise sekta koostatud programmi kohaselt saab Poola 160—170 miljonit zloti laenu. See raha, mis saadakse kätte detsembri algul, läheb esmajoones awalikkude tööde korraldamiseks.

Töölisühingute Keskliit tugewneb.

Eesti Kaubalaewastiku Mehaanikn-assistentide Ühing astus E. T. Keskliitu.

Eesti Kaubalaewastiku Mehaaniku-assistentide Ühingu erakorraline peakoosolek peeti reedel, 20. skp. E. Meremeeste Liidu ruumes, kus tähtsamaks päewakorrapunktiks oli Eestimaa Töölisühingute Keskliitu astumise küsimus. E. T. Keskliidu esindajana wõttis koosolekust osa J. Mihkelson, kes lühikeses ülewaates tutwustas koosolijaid keskliidu sihtide, konstruktsiooni ja tegewusega, peatudes eriti küsimuse juures, miks kõik ametiühingud peaksid kuuluma keskliitu ning lõpuks selgitas keskliitu astumise korda. Ettekandele järgnes elaw mõttewahetus, kus esitati referendile arwukalt asjalikke küsimusi. Peale seda, kui ühingu sekretär Liigand, Meremeeste Liidust Tiitus j. t. liikmed olid toonitanud keskliitu astumise wajadust, wõeti otsus ühel häälel wastu, astuda E. T. Keskliidu liikmeks.

Lodix parim kinga kreem

Telef. 435-06. Paldiski maantee 50.

Hobuseasjanduse ja arendamise armastajate ühing

TALLINNA HIPODROOMIL

Pühapäewal, 22. nowembril s. a.

traawiwõistlused

Algus kell 12 päewal.

O/Ü ESTONIA FILMI esietenduskino

Uus Rekord

Tallinna publiku üldine lemmik

Georg Alexander

Alexander Engeli ja Wilhem Sterki operett „Elagu armastus" järele instseneeritud luksuslikum limiteos

Armastuse ekspress

Selle filmi kuliss on Weneetsia. Tolle harrauldikuma piltide seeria tagaf onil — omapäraseimast linnast, hargnebki gondoljeeride serenaadide ja ehtsa Weneetsia muusika saatel armuromaan, mille keskpunktiks üldine lemmik Georg Alexander, kes jällegi ujub oma sõiduwees.

Esmakordselt illustreerib filmi Berliini kuulus ringhäälingu tenor Joseph Schmidt oma lauludega.

Lisaks: Fox'i helinädalaringwaade ja heligrotesk.

Etenduste algus ärip. kell 5, 7 ja 9, pühap. kl. 2, 4, 6, 8 ja 10.

Esietenduskino MODERN S. Tartu mnt. 4.

19. nowembrist. Ekraani kuningad osawam, elurõõmsaim ja temperamentsem näitleja

Douglas Fairbanks ja Bebe Daniels

moodsa naise kehastus elegantne spordidaam enneolemata uhkes laulu ja kõnefilmis

Kättesaamatu (Rahailma wõlur)

Romantiline armastusedraama börse ärewast õhkkonnast! New-Jork paewal ja öösel! Ameerika miljonäride hiilgaw elu!

Daamide moed 1932. a.! Moodsa mööbli näitus! Douglas frakkis! Douglas salongis! Päris uus Douglas! Hümn ilule, noorusele ja jõule.

II. „Paramount" helinädalaringwaade. III. Heligrotesk.

Seansside algus ärip. kl. 5, 6.30, 8.15 ja 10, pühap. kl 2.

Kinoteater „Kungla" W. Pärnu m. 31

Kaks moodsamat helteost korraga!

Igal naisel on midagi.

Meeleolurikas saksa helioperett 10 jaos, peaosades: Kurt Wespermann, Ida Perry ja Trude Berliner,

„Kalmistu mere sügawuses"

Draama enneolematu sündmustest 10 jaos. Walgushelifilm. Peaosades: Farrell Mac Donald, Stuar Erwin ja Betty Compson.

Kinoteater „ENDLA"

Aastate eest jooksis meil kinos esimene Tarzani film. Nüüd jookseb ka wiimane meil!

„Tarzani uued dsunglilood"

Haaraw seiklusfilm metsloomade kaastegewusel 12 waatuses Kuulsa E. R. Burroughs'i paljuloetud saman. romaani järele

Peaosades:

Frank Merrill ja Natalie Kingston.

II LISAPALA.

Algus ärip. kell 5. Pühap. kell 2.

Kino „FORUM" Narwa m. 12, telef. 304-67.

20. nowembrist alates hooaja grandioosim „Ufa" helifilm Brigitte Helm ja Willy Fritsch põrutawas draamas.

Salaluure teenistuses

(Spionaashi ohwrid)

Lisaks: „Ufa" nädalaringwaade.

Algus ärip. kell 5, pühap. kell 2.

Kinoteater „D I A N A", Kopli tän. nr. 2.

21. skp. alates suur hiilgaw eeskawa!

„Wooruslik patustaja"

Wõrratu helifilm-romaan 10 jaos, nüüdisaja Ameerika kuldse nooruse elust. Peaosas: weetlew Collen Moore ja daamide lemmik Neil Hamilton.

„Rahutu weri" Põnew draama 8 jaos. Hispaania ohwitseri ja mustlanna armuseiklusi kodumaal. Peaos.: Fred Lerck ja Raquel Miller.

Walitsuse osaline kriis lahendatud.

Hädaabi tööd algawad üle maa.

Reedel toimus riigikogu koosolekut.

Reedel, 20. nowembril, riigikogu koosolek algas weerand 8 õhtul.

Esimees [illegible] teatab, et riigiwanemalt on saabunud teadaanne, et majandusminister [illegible] walitsusest.

Riigikogu esimees

wabastada ametist

majandusminister M. Punga tema oma soowil, arwates 20. nowembrist ja kinnitas riigikogu esimeest [illegible] majandusministri ametisse kuni [illegible].

Edasi wõeti wastu [illegible] korra [illegible] esitis, [illegible] kõnelas A. Kornel, [illegible] oma [illegible] ideoloogia [illegible], millest [illegible] ei jaksa saada aru.

[illegible] wõeti wastu [illegible] seadus [illegible] lugemisel.

Töötute toetamine.

Aruandja J. Wolman (tööl.): Esitatud seaduseelnõu ja tahetakse määrata krediit: 1) [illegible] laste [illegible] ja warustamiseks ning [illegible] töötute toetamiseks. 2) mitmesuguste tööde korraldamiseks. Tööpuudus kaswab [illegible] aastaga. Eriti teravalt on [illegible] tööpuudus [illegible] kaswada, sest et raske majanduslik olukord [illegible] kohtades, kus [illegible] oli, neid [illegible] enam [illegible] ette näha ei ole. Mit [illegible] kaswab [illegible] eriti maal.

Wiimaste andmete järele, mis [illegible] saadud, ulatub töötute arw [illegible] üle 8000 ja nagu andmed näitawad, on selle arwu kulminatsioonipunkt detsembri ja jaanuarikuus. Selleks on tarwis krediit, et korraldada tööd, mis läbi wiiakse riigi kui ka omawalitsusasutuste poolt. Selleks nõutakse [illegible] seadusega teedeministeeriumile krediiti 580.000 krooni, ning [illegible] anda [illegible] puudustkannatajatele [illegible] 150.000 krooni [illegible] ja [illegible] kaudu. [illegible] kus ei ole [illegible] tehtud anda [illegible] Selleks tahetakse [illegible] 5000 [illegible].

[illegible]

[illegible] sõna [illegible]

[illegible] wõeti wastu 1. lugemisel ja [illegible] järgi arwat:

teine koosolek,

[illegible] pärast kolmas koos- [illegible] pikendada [illegible]

walitsuse täiendamine.

Esimees K. Einbund teatab:

Riigikogu [illegible] esimeda [illegible] majandusministri [illegible] Ma pööran kõiges [illegible] riigiwanema poole [illegible] selle [illegible] riigikogu [illegible].

Majandusministri kohale [illegible] põllutööminister August Jürman;

Põllutööministri kohale [illegible] ja siseminister Jaan Hünerson ja

Kohtu- ja siseministri kohale Johan Reinbold.

O. Strandman teatab [illegible] et need walitsus ei [illegible] ja hääletawad walitsuse tawa [illegible] wastu.

A. Ren [illegible] teatab [illegible] [illegible] nimel.

Häältemajoriteediga wõetakse [illegible] wastu.

Edasi [illegible]

Töötute krediidi

[illegible] wastuwõtmisele.

L. Johanson (sotsial.): [illegible] meil summadest on wähe tööpuuduse wastu wõitlemiseks, mis selle seadusega antakse. Neile tuleb anda kindlasti lisa. Küsitawaks on see, et walitsus tänawu annab [illegible] lastele.

[illegible] tööpuuduse wastu wõitlemiseks tuleks [illegible] kaks teed abinõusid. Kõigepealt tuleks ärakeelata riigiametnikkudel, kes kõrget palka saawad, pidada teist [illegible] riigiteenistuses.

On tulnud ette juhuseid, kus maal [illegible] [illegible] inimesed wälja riigimõisate korteritest. [illegible] näeb ei tohi [illegible] walitsus peaks [illegible] tarwilikud korraldused tegema.

[illegible] walitsus [illegible] et töötute peaks andma riigimetsadest, tasuta küttematerjali. Loodan, et walitsus selle [illegible] ka arwestab.

A. Kornel (koondust.) nurizeb, et töötute toetamiseks antakse summe, mis warjaks [illegible] ära [illegible]. Samuti antawat wähe [illegible].

Sternfeld (rahwaer.) arwates [illegible] tööpuuduse all ka [illegible], mida [illegible] meil üle [illegible].

Põllutööminister Jürman: Praegu pole weel [illegible] kokkuwõtteid, kuid senised andmete järgi otsustades on tänawu antud [illegible] enam, kui kunagi waren.

Teedeminister Einbund: [illegible] kaitub igati [illegible] nende [illegible], mis [illegible] L. Johanson.

[illegible] 613 on [illegible] 1.000.000 [illegible] ka [illegible] eda [illegible].

Kui [illegible] arwaid, et [illegible] walitsus ainult [illegible] tööpuudus [illegible] [illegible] ja [illegible] walitsus [illegible] [illegible] weel [illegible] määranud 6 [illegible] rohkem raha, kui [illegible].

Kalk (asunik.) arwab, et [illegible] wõitlemiseks [illegible] rahwas [illegible] walitsus [illegible] arw tõusnud 10 kordselt, siis ka krediit oleks tulnud anda 10 korda rohkem. Walitsus on aga 6 korda rohkem andnud.

Teedeminister A. Einbund [illegible] nagu oleks meil tarwis [illegible] 10 korda rohkem, [illegible] ainult ⅓ wõrra. [illegible] suurendatud kuuekordselt.

A. Rei (sotsial.): Nii [illegible] tehtud oleks nende [illegible] [illegible] mõned uued faktid ja arwud. Tuletame meele 1929. a. talwe, kus meie walitsuse eestotsa asusid, kes selle walitsuse eelmise ajaks oli [illegible] hädaabitööde korraldamise summat, mis eelmine walitsus oli kawatsenud määrata 10 miljoni marga suuruses, suurendada 50 miljoni marga peale ja nõutas riigikogult ka sellekohase krediidi. 1930. aasta talwel oli tööpuudus terawam, kuivõrd kui 1929., 1928. ja teistel eelmistel aastatel, ja siis tuli [illegible] walitsus, mida juhtis härra Strandmann ja nõudis 10 miljonit senti hädaabitööde korraldamiseks. Meie kõik mäletame wäga hästi, kuidas peale [illegible] [illegible] läbi [illegible] wastu walitsuse [illegible] riigikogu suurus summasiurde weel teise 10 miljonit senti, sest leiti, et 10 miljonit sendist liiga wähe on hädaabitööde korraldamiseks. Praegune walitsus tuleb ja nõuab kaks korda rohkem töötatöölistele tööde korraldamiseks. Kui eelmine walitsus, mille eesotsas teie erakonna [illegible] seisis, Need on nimwõrd [illegible] faktid, et neid ei saa mingisuguste keerutustega ära keerata.

Edasi kõnelewad weel mitmed ja seadus wõetakse wastu 3. lugemisel.

Lõpuks kantakse ette Kurise küsimine, ning koondusllaste arupärimist põllumajanduses walitsewate [illegible] üle, põhjendab Sikkar. Arupärimine aga ei saa tarwilikku arwu häält ja jäi wastu wõtmata.

Koosolek lõpes kell 9 õhtul.

Teine hommikkontsert „Grand Marinas".

Juhime muusikaarmastajate tähelpanu kontserdile, mis korraldatakse Tall. Töölismuusikal Ühingu poolt pühap. 22. now. s. a. kell 11 hom.

Eeskawa on huwitaw ja mitmekülgne, mis kahtlemata äratab pealtkuulijate tähelpanu. Ettekandele tulewad: M. Türnpuu „Nus wihid sa", Ponchielli aaria oop. „Giaconda" G. Ewreski ettekandel, Dworzak'i „Trio" E. Neumanni, A. Jakobi, A. Merkulowi ettekandel ning puhkpillide orkestrilt Thomas awamäng „Raymond", Michaelis „Gleros", Goldschmidt „Elegie ja Gounod [illegible] oop. „Faust" Juh. A. Goldschmidt. Kontserdil kõneleb A. Ornas teemal: „Muusik [illegible] konnas".

Sissepääs kontserdile wabatahtliku maksu eest.

med [illegible], koolinõunik Brüller, pr. Johanson ja Lutheri [illegible] juhataja Ammann.

Puutööliste koosolek.

Tallinna Puutööliste Ühingu korraldusel peetakse pühapäewal, 22. now. kell 11 hommikul, W. Pärnu mnt. 31, kolmandal korral puutööliste organiseerimiskoosolekut. Juhatus palub kõiki puutöölisi ilmuda koosolekule. Sealsamas wõetakse wastu uusi liikmeid ning wanad liikmed wõiwad õiendada liikmemaksude.

Puutööliste ühingu kantseleitunnid on igal tööpäewal kella 19—21.

Juhatus.

Tallinn saab kunstihoone.

[illegible] wabaduseplats. — Hoone saab [illegible]. — K. Kaubanduskapitali [illegible] 113.380 kr [illegible].

[illegible] kunsti [illegible] walitsus esitas Tallinna linnawalitsusele palwe kunstihoone püstitamiseks wajaliku maa saamiseks.

1929. a. oli linn põhimõtteliselt nõus kunstihoone püstitamiseks maad andma Wabaduseplatsil, Konserwatooriumi krundi ja [illegible] krundi wahel. Küsimus jäi lõpulikult otsustamata, sest [illegible] oli seotud [illegible] ja wabariigi walitsuse otsusega — ühendada näitusehoone ehitamist muuseumi ehitamise küsimusega.

Nüüd, kus [illegible] walitsusel kunstihoone püstitamiseks [illegible] wabed, palub [illegible] krunt 4000 ruutm. suuruses omale kindlustada. Ühtlasi esitab [illegible] walitsus hoone eskiisi, mille järele esimeses järjekorras on kawatsetud ehitada hoone [illegible] osa, teistes järjekorras [illegible] ning [illegible] [illegible], kuna edaspidi tuleks ehitamisele hoone tagumine trakt.

Hoone püstitamisele tohab [illegible] walitsus kiremas korras. Eitkapitali on olusvara ehitusfondiks kasutada 60.000 krooni ja [illegible] laenudena 53.000 krooni — üldse [illegible] 113.380 krooni wäärtuses. Hoone ettkülg tuleks wastu Jaani kiriku platsi.

Linn määras kindlaks hoonestamise tingimused: Hoone projekt tuleb linnale esitada kinnitamiseks aasta jooksul [illegible] sõlmimise päewast arwates, kusjuures linnawalitsusel on õigus kinnitamata jätta projekti, kui see ei wasta arhitektuurilise wäärilikkuse nõuetele.

Wirumaal asjad halwad.

Rewideerimise tulemused Narwas, Rakweres, N.-Jõesuus ja Jõhwis.

Häda wõlgade tasumisega, majandus- [illegible] wad tigusammul.

Hiljuti teostas kohtu-siseministeerium üksikasjalise rewideerimise Narwa ja Rakwere linnawalitsustes ning Jõhwi ja N.-Jõesuu alewiwalitsustes. Kuigi [illegible] rewideerimisest peale, [illegible] omawalitsustes olukord üldiselt paranenud, tuli siiski ilmsiks mõningaid kõrwalekaldumist seadustest ning korratusi asjaajamises.

Narwa linnawalitsus on teinud kulusid ilma eelarweta, rahalised kohustused-laenud on kaswanud suurteks ning nende tasumiseks puudub seaduse järele nõutaw kustutuskawa.

Rakwere linnawalitsuses [illegible] awalikud maksud aeglaselt. Seitsme kuu jooksul on linna saadaolewatest üldtuludest sisse tulnud waid 36,40 proti. Ka pole eelarwest kinni peetud ning mitmed riiklikud ja kogukondlikud ehitus-laenud on jäetud korraldamata.

Narwa-Jõesuu alewiwalitsus on teinud laene wäljaspool eelarwet, küsimata selleks maawolikogult luba.

Samuti on laenudega hädas ka Jõhwi alewiwalitsus. Sissetulekute saamiseks on tehtud wekslivõlgu, millede tasumine nüüd aga raske. On ehitatud uus algkoolimaja, kuid nii suur, et alewiwalitsus ruumidega midagi ei oska peale hakata ja nende kasutmine raskusi teeb. Maja ehitamiseks on rohkesti laene tehtud, millede tasumisega alewiwalitsus enam hakkama ei saa.

Lapses tuleb tõsta enesenusaldust.

A. Ostra-Oinase loeng laisast lapsest.

Reedel, 20. now., esimesel Lastesõprade ühingu awalikul koosolekul negatiiwsete laste tüüpide asjus esines Alma Ostra-Oinas kõnega laisa lapse kohta. Laisk laps teadtseb alati mingi hingelise surwe all, alati on tal mingil alal liiga madal enese, oma wõimete hinnang, mis takistab teda järjekindlalt teadtsemast ja mis põhjustab lapse puudulikku edasijõudmise wastawas aines. Tuleb tõsta lapse eneseusaldust, temale jõukohaseid ülesandeid andes ja tema tööd tunnustades.

Kuulajaid oli Pedagoogikamuuseumi wäike saal täis. Sõna wõtsid läbirääkimistel mitmed.

Kiiresti ehita Härjapea kollektorit.

Tallinna linnawalitsus pöörab märgukirjaga riigiwanema poole.

Awalikkude tööde koostamisel on teedeministeerium's tellinud kawatsus Härjapea kollektori ehitamise tööde programmist wälja jätta. Kollektori ehitamine on tarwilik ainult Tallinna linna elanikkudele ja sel tööl puudub riikline tähtsus.

Selles küsimuses on Tallinna ehitusosakond arwamusel, et kuiHärjapea jõe ülemwoolu korraldamist wõiks pidi linna huwidesse kuuluwaks lugeda, siis jõe alamwoolu korraldamist tuleb lugeda esmajoones riiklikuks ülesandeks ja seda põhjustel: Härjapea jõe muda, liikudes woolaga sadamasuu poole, ummistab sadamat, mida sagedasti tuleb süwendada riiklikkude summadega. Alates Siimoni platsist, weolab Härjapea jõgi raudteeliinide wahel, takistades jaamateede ning laduplatside arendamist; all pool sadama laoplatsil raskendab ta oma haisuga sadamas tööd. Nõuetekohaselt palwed saaks kollektori ehitamisega.

Selles asjas pöörab linnawalitsus riigiwanema poole.

Raudteelased toetawad töötuid.

2% nowembrikuu palgast töötute fondile.

Reedesel koosolekul otsustas Keskühing igatepidi toetada töötatöölistele abiandmise aktsioone. Pööratakse palwega kõigi raudteelaste poole ohwerdada nowembrikuu palgast 2% töötatööliste abiandmise fondi. Ühtlasi on juba ametkondades algus tehtud korjanduste toimepanemisega.

Lugege „Rahwa Sõna!"

Inglise tollimüür kerkib.

Sisseweo järsk piiramine.

Wastaw seadus astus jõusse.

London, 20. nowembril. Sisseweo kitsendamise seaduswõeti täna alamkoja poolt kõigil kolmel lugemisel wastu. Kuningas kinnitas seaduse, mis nüüd kohe jõusse astub.

Seaduse arutamisel alamkojas seletas walitsuse esindaja sõjaminister lord Hailsham, et manufaktuurkaupade sisseweду on tunrenenud septembris 2 miljoni, oktoobris 5 miljoni ja käesolewa nowembrikuu 10 esimese päewa jooksul 15 miljoni naelsterlingi wõrra kuu kohta.

London, 20. nowembril. Peaminister Macdonald wõtab 24. nowembril wastu wõistlate wabrikantide delegatsiooni, kes tuleb nõudma, et sisseweo kitsendused laiendataks ka põllumajanduse saaduste kohta.

London, 21. nowembril. Möödunud öõl awaldati esimene määrus sisseweo kitsendamise seaduse põhjal. Selle määrusega pannakse 50-protsendiline tollimaksu alla järgmised kaubad: igasugused portselankaubad kodukeks tarwitusteks, kahweltellistiwid, igasugused klaaskaubad kodukeks tarwitusteks, metallmööblid, nõusekaubad, igasugused riistad, elektriwalgustusseadmed, raadioaparaadid, kirjutusmasinad, täiswillased ja poolwillased manufaktuurkaubad, sukad ja sokid siidist, poolsiidist ja kunstsiidist, linased ja poollinased pesukaubad, palitud ja mantlid, meeste ülikonnad, igasugused kindad wõi kindamaterjalid, igasugused paberosid, rattakummid mootorsõidukitele, kummitallad ja kummikontsad, linoleum, õliriie ja muud põrandakatted, tualettarbed, lõhnaõlid, kosmeetika wahendid jne.

See määrus hakkab maksma 25. nowembrist.

KOLUMBUS

tunnustatud kõrges kwaliteedis

paberossiks.

25 tk. 25 s.

A.-S. SIRENA.

Rapla-Wirtsu raudtee walmis.

Wastuwõtu komisjon sõidab 27. now. kohale.

Rongide liikumine algab 1. dets.

Rapla-Wirtsu raudtee ehitamisega ollakse niikaugel, et rongide liiklemine juba neil päewil seal wõib alata. Raudtee wastuwõtmiseks on teedeminister määranud komisjoni, kus esimeheks teedeministri abi Jürgenson, tema asetäitjaks peainspektor Ulf.

Komisjon sõidab raudtee wastuwõtmiseks kohale 27. nowembril.

Rongide regulaarne liikumine uuel raudteel awatakse 1. dets. Esialgul pannakse liikuma kaks paari ronge.

Walitsuse osaline kriis likwideeritud.

Ümberpaigutused ministrite kohtadel.

J. Reinhold uueks walitsuse liikmeks.

Kroonikukutajad jäid kuiwale.

Nagu meie eelmises numbris teatasime, ei läinud riigiwanemal korda hoida ära walitsuse osalist kriisi. Wastasrinna lehed ühes „Erapooletu" „Päewalehega" muidugi juubeldasid, kuulutasid juhust walitsusele uute wälimde andmiseks ning lõpuks ehk weelgi ennustasid isegi täielikku kriisi, sest arwati, et ega praegune koalitsioon seeriwadi eelmistestki tugewamgi pole. Harwa on läinud riigiwanematel korda osalist kriisi õnnelikult likwideerida.

Teisest küljest hakkasid majandusminister Punga lahkumise järele liikuma ka kõik krooni kurssi kukkumisest ihkawad ringkonnad ning sisseweo piiramata wabaduse igatsejad, lootudes walitsust igal tingimusel kukutada.

Ometi petsid nii lehed kui kroonikukutajad. Eilsel riigikogu eelmisel koosolekul teatas riigiwanem M. Punga lahkumisest ametlikult ja paar tundi hiljem — kolmandal koosolekul esitas ta juba walitsuse täiendamise ettepaneku.

Riigikogu koosoleku kirjeldusest näewad lugejad, et walitsuses wõeti ette

teatawad ümberkorraldamine:

Põllutööminister A. Jürman ajus lahkunud M. Punga asemele majandusministeeriumi juhtima, põllutööministri kohale läks senine kohtu- ja siseminister J. Hünerson, kuna kohtu- ja siseministri kohale kutsuti kohtuministeeriumi kodifikatsiooni osakonna juhataja J. Reinhold.

Nii on riigiwanemal seekord läinud korda otse rekordilise kiirusega lahendada kriisi, mis annab tunnistust sellest, et koalitsioon praegu on seesmiselt soma kindel, kui algusest. Praegusel raskel ajal ei tohigi see teisiti olla, sest ainult kindel koalitsioon suudab otsustawalt asuda samme kerkiwate raskuste lahendamiseks.

M. Punga lahkumisest walitsusest seowad mõned lehed tubakamonopoli küsimusega ja märgiwad nagu poleks Pung rahul olnud walitsuse ebajärjekindla majanduspoliitikaga.

See on ega absoluutselt ebaõige.

Tubakamonopoli küsimus ei saanud juba sellepärast olla M. Punga lahkumise põhjuseks, et seda walitsus seni pole üldse arutanudki, weel wähem mingisuguseid otsuseid teinud. Seda küsimust on walitsuse ringkondades puudutatud üksnes ühenduses mõnede wäliemaalaste ettepanekutega, kusjuures kogutud ainult informatsiooni.

Ka Saare m.-walitsus kohtu alla.

Lohakus järelwalwe waldades. — Ministeeriumi korraldused täitmata jäänud.

Oktoobrikuus toimetasid kohtu-siseministeeriumi ametnikud Saaremaa wallawalitsustes põhjalikuma rewideerimise, mille juures awastati rida juuri puuduste, korratuste ning seaduse rikkumiste arwepidamises, asjaajamises ning perekonnaseisu asjades. Kõik need korratused olid alguse saanud juba ammu ning aastast-aastasse kordunud ja kaswanud. Eriti suured olid korratused Kihelkonnas, kus selgus ka raha kõrwaldamine wallawanema poolt.

Ühes rewideerimise tulemustega selgus ka, et Saare maawalitsus järelwalwes on näidanud suurt lohakust. Wallawalitsusi pole maawalitsus enam aastate jooksul rewideerinud, hoolimata ministeeriumi nõuetest ja sellekohastest ringkirjadest.

Et maawalitsus ka pärast ministeeriumi poolt toimetatud rewideerimist pole aitnud korra jalule seadmisele wallawalitsustes, on nüüd kohtu-siseminister otsustanud kõige eeltoodu põhjal maawalitsuse kohtu alla anda — lohaka järelwalwe ja ministeeriumi korralduste täitmata jätmise pärast.

Piiritusejaht merel.

Tabati mootorpaat 2560 ltr. salapiiritusega.

Salakaubitsejad põgenesid püssitule all piirituse emalaewale.

Reedel tõi piiriwalwe wahilaew „Kõu" Paldiski sadamasse tundmata mootorpaadi ühes 2560 liitri salapiiritusega, mille ta merelt tabanud. Salakaubitsejatel endil läks tabamisel korda pääseda piirituse emalaew „Elbale", jättes oma paadi ühes piirituselaadungiga piiriwalwurite kätte.

Tabamine sündis neljapäewa õhtul, millal luurekäigul wiibiw „Kõu" märkas merel, Pakerorti kohal salakaubitsejate mootorpaati. Kuna „Kõu" ise märkeje kiirusega, hakati kaajasolewa mootorpaadiga salakaubitsejaid jälgima ja taga ajama. Salakaubitsejate paat, milles kaks meest ajus, kihutas täiel hool awamerele, hoolimata tulest, mille piiriwalwurid nende pihta awasid. Sõndes rannast 17,5 meremiili kaugusel asuwa piirituse emalaewa, mootorpurjeka „Elba" juure, jätsid salakaubitsejad oma paadi saatuse hooleks ning põgenesid piirituselaewale. Piiriwalwurid wõtsid piiritusepaadi puksiiri ja tõid ta Paldiski sadamasse.

Põgenenud salakaubitsejate isikud on weel kindlaks tegemata. On arwata, et nad piirituse laadungi peale wõtsid „Elbalt", kuhu nad nüüd ka warjule põgenesid.

A. FREDERKING
KAALI GE

Mari on kasulikum perekonnaseep.
Mari pehme waht on täiesti neutraalne.
Mari lõhn on peen ja püsiw.

Rahararaiskamine 2. jalgwäe pataljonis.

Tartu, 21. nowembril. Rewideerides 2. üksiku jalgwäe pataljoni asjaajamist, awastati riigikontrolli poolt pataljoni kassas umbes 50.000 sendiline puudujääk. Selle summa on kõrwaldanud pataljoni kirjutaja Berthold Kukrus — eraisik. Kuritarwituse ilmsiks tulemisel wõeti Kukrus wahi alla. Rewideerimine kestab.

Plahwatus 17 surmaohwriga.

London, 21. nowembril. Bentley söekaewanduses Doncasteri lähedal oli eile õhtul raske plahwatus. 17 inimest sai surma ja 26 haawata. Plahwatuse tagajärjel puhkes kaewanduses tuli.

Tshiang-Kai-shek sõidab Mandshuuriasse.

Tahab wõita tagasi kaotatud territooriumi.

Wenelaste märgukiri Jaapanile.

Nanking, 20. nowembril. Hiina rahwuslikku walitsuse juht kindral Tshiang Kai-shek lendab homme Põhja-Hiinasse, et rahwusliku erakonna kongressi soowi kohaselt isiklikult [illegible] ja Mandshuuria kaotatud territooriumi tagasi wõitmiseks.

London, [illegible] now. Jaapani [illegible] Mukden [illegible] [illegible] 19 surnut ja üle 80 haawatu. Jaapani kaotused [illegible] on 80 surmajuhtumit ja 155 haawatut.

[illegible]

Tokio, 21. now. Jaapani esindajale Pariisis tehti ülesandeks tagasi lükata igasugune ettepanek wabaduse kohta Mandshuurias, sest niisugune ettepanek wõidaks teha ainult siis, kui sõda on olemas. Jaapani arwates ei wõi [illegible] Mandshuurias sõjaks nimetada. Peale selle n. n. wahetalu woimaldele, Jaapani arwates, Hiinale saadab Mandshuuriasse üle 200.000 mehelise armee Jaapani 15.000 mehe wastu, ja jaapanlastel oleks siis woimata endid kaitsta Hiina sodurite ja banditide jõukude wastu.

Pariis, 20. now. Rahwasteliidu kesknõukogu koosolekul [illegible] on tana natuke paranenud Jaapani wiimase ettepaneku tõttu, mis [illegible] [illegible] koosolekul [illegible] Jaapani delegaat [illegible] [illegible] Jaapani ettepaneku [illegible] [illegible]

Aino Kallas Tallinnas.

[illegible]

Rahwasteliidu nõukogu tänane koosolek kestis kaks tundi. Kuigi mingit lõplikku otsust weel ei ole tehtud, on [illegible] koosolekul juba arutatud Mandshuuriasse saadetawa [illegible] komisjoni küsimust.

Warssawis tulistatakse streikijaid.

Politsei terror trammiteenijate kallal. — Ka wõõwärgi teenijad ühinesid streigiga.

Warssawi, 20. now. Trammiteenijate streik Warssawis on kestnud mitu päewa. Kuna linnawalitsus oli walja kuulutanud, et kõik streikijad, kes tana kuni kella 12-ni tööle ei ole ilmunud, wallandatakse, siis ilmus sellekohaselt tööle umbes 50 protsenti kõigist trammiteenijaist. Liiklemine trammiliinidel awati politsei kaitse all. Kärsitud püüdsid streigi jätkamist läbi wiia. Selgus, et ametliku streigikomitee kõrwal, kellega linnawalitsus eile juba kokkuleppe oli saawutanud, tegutseb weel salajane streigikomitee.

Mitmes kohas olewat püütud [illegible] trammiliikumist takistada. Paljudel trammiwagunitel [illegible] wõi lõodi akned kilde. Reeris kohas tarwitasid politseinikud tulerelwa. Sind [illegible] ei ole teatud. Õhtul [illegible] weel [illegible] Streikiwate trammiteenijatega ühines ka [illegible] [illegible] On [illegible] [illegible] [illegible] ei [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] streigi [illegible]

Rahwa Sõna

on ainuke sotsialistlik päewaleht

Oksjonihaamri laastamistöö wastu.

Kas ainult põllupidajalle kaitset?

Põllutööministeeriumi poolt on wäljatöötatud seaduseelnõu [illegible] eitamiseks, mis ette näeb talude [illegible] oksjonitamise puhul. Eelnõu, mis [illegible] põllutöö tunnistatakse, näeb ette, [illegible] talumajapidamise juures [illegible] [illegible] warandust [illegible].

[illegible] talude [illegible] eelnõu järele [illegible] 2 hobust, 4 [illegible], 2 [illegible] mõned [illegible], wanker, ader, [illegible] ja mõned muud [illegible], mis [illegible] [illegible]. Mõnnakse [illegible] [illegible] ja tööriistadeta [illegible] on [illegible] warandus, [illegible].

[illegible] mõne weekämber ja ta [illegible] [illegible] mõlki [illegible] [illegible] wõtta [illegible] [illegible].

[illegible] ei ole eelnõu wastu [illegible] on kurb [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] on [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ainult talunees [illegible] ka [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] me näinud, kuidas wõrdlemisi korralikult töötaw tisleritöökoda lagedaks tehti antud [illegible] pärast just ajal, mil töökoja omanik suurte [illegible] peale ära jõudis tasuda wõlgu [illegible] [illegible] wiimased järelemaksud.

[illegible] wõime [illegible] lugeda, kuidas [illegible] ara müüakse õmblusmasin, rätsepal ta laud ja käärid, [illegible] peal d. [illegible] ja muud. Müüakse üldse kõik, mis weel raha müüa annab. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 1 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Tartust leiduks märkus [illegible].

Pank ja [illegible], [illegible] ja pank on need [illegible], mis laastawad meie proletariaati ja [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] oma teatewat öla, kuna war [illegible] [illegible] [illegible] suurendada [illegible] [illegible], et küllap [illegible] [illegible], kui teada antud. [illegible] [illegible] wabakutseliste kohta.

[illegible] on [illegible], et selles ilma [illegible] ja loomadeta [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ka kaitstööle [illegible] [illegible] wälja [illegible] [illegible] ära müüakse [illegible], millega ta teenib [illegible] ülespidamist. [illegible] on ta õmblusmasin sama [illegible] kui talupidajal [illegible] wõi lehm. [illegible] [illegible] wõi tisler töötada, [illegible] tarwilikke tööriistu. [illegible] wõimalus jääb [illegible] [illegible] teeb [illegible] teise juures. Wõi [illegible] mitte leides ehk meeleolu kaotades suurendab ta wõtute armeed weel uue li kmega ja langeb kogukondlikule hoolele.

[illegible] on selge, et riik niisuguste inimeste tänawale jaatmisest mingit kasu ei saa. [illegible] oleks kindlasti wähendada nõudmist, inimesele aega anda hingamiseks ja kohustuste [illegible]. Need kohustused ei tohiks aga inimesel käia ilmselt üle jõu, sest mida wõidetakse [illegible] [illegible] kaotatakse kodaniku [illegible] üldse maksujõuliste hulgast.

Ei näi ka õige olewat mõtlemine, et pank [illegible] hinna eest oma peab saama, minqu wõi maailm hukka ta ümber. [illegible] on [illegible] pank [illegible] [illegible] ja [illegible] oma peab [illegible] [illegible] [illegible] ei kanna praegu enam ükski äri [illegible] amet. [illegible] pank [illegible] on [illegible] [illegible] üle [illegible] wõlawõtja wõi [illegible] kandejõudu. Hea tahte juures oleks paljudel juhtumitel wõidud leida wiisi, kuidas kaitsta panga huwe ka ilma et inimesi kõige hoolimatumal kombel oleks elust wälja lööbud. [illegible] ajadel, mil weel ei olnud niiwõrd [illegible] [illegible] kui praegu, maksis ometi eksistentsi töötamisewõimaluste [illegible] põhimõte. See oli rajatud wähem [illegible] kaju tagaajamisele, kui rikkilikult terwele mõtlemiswiisile.

Praegu on meil inimene ja tema elamiswõimalus asi, millest palju ei tarwitse hoolida. [illegible] nüüd peale paljuid kibedaid kogemusi, on tulbud äratundmisele, et talupidajal teatud kaitse peab olema elurööpait wäljawiskamise wastu, siis on see mõte tereulnud, kuid tingimusel, et seda inimlikkuse nimel laiendatakse ka teistele töötegijatele.

Kaotuse kaudu wõidule.

Bernard Shaw arwamused inglise walimiste tulemustest.

Macdonaldi lahkumine — õnnistuseks inglise töölisklassile.

Wana Bernard Shaw, keda peetakse üheks arukamaks meheks Euroopas, hoolimata ta ekstrawagantsusest, on ühele ajalehele annud interwjuu inglise walimiste tulemustest. Esimene küsimus oli: „Usute teie, et wiimased walimised on raskeks hoobiks ja kaotuseks sotsialismile?" Bernard Shaw wastas:

„Ei, see on sotsialismile waid tööliseks õnnistuseks. Macdonaldist ja Snowdenist ohjeldatud Labour Party takistas waid takistas kõigi sotsiaalsete edusammude teostamist ning tõi pettumuse kõikides nendes ülewates lootustes, mida ta eelmiste walimiste puhul rahwahulkades äratas. Macdonald ei teinud midagi; ta waid pidas kõnesid, [illegible] meistertükke ja oli mõnituseks tänapäewa sotsialismile". Kiitnus, kuidas Macdonaldist lahti saada, kerkis tõsiena ja tungiwana esile. Ta lahendas probleemi ise, muutudes konserwatiiwseks parteijuhiks, mis ka temale on ainsaks ja sobiwaks ofaks. See oli temast kõigiti auskamm, mis tähendas kõikidele wanadele sotsialismi sõpradele, kellede hulka ka mina kuulun, määramatut suurt kergendust ja wõitu. Asjad läksid wiimastel walimistel nii kaugele, et wiimasel walimiswõitluse puhul kõigile awalikult teada oli, et Macdonaldil kõik kulud kinni maksab ta aristokraatlik sõber, lord Londonderry, mis Macdonaldile ta endiste walijate silmis enam loomulikult ei olnud auks. Sotsialistlikule parteile on Macdonald tõesti ainult õnnetuseks ja häwituseks."

Sotsialistlikus „New Leaders" kõnetab Bernard Shaw:

„Walimised wabastasid tööliste partei lõpulikult Macdonaldist ja Snowdenist, kes lootusetult takistasid parteil ta õiget tegewust ja teed. Nüüd on kõrwale heidetud juhtidel aega järele mõtelda, kas poleks olnud parem, kui nad juba waremalt täielikult pankurite teenistusse oleks astunud."

Wanal kirjanikul on kahtlemata õigus; mis oli parteis mädanenud, see tuli wälja opereerida, et päästa elujõulist tuuma. Ja praegust ajutist kaotust tuleb inglise sotsialistlikus liikumises märkida kui eeltingimust suurele wõidule.

500-kr. autasu Anna Haawale.

Möödunud aastal asutati eesti naisklubi juure n. n. kultuurfond meie wanemate naistegelaste toetamiseks ja austamiseks, millest nüüd on otsustatud meie nimekale naisluuletajale Anna Haawale määrata 500-kroonine toetus — autasu. Summa anti luuletajale neli päewi üle.

See on esimene sellelaadiline toetus naisklubi kultuurfondi summadest. Edaspidi loodetakse toetussummade maksmist järjekindlalt jätkata.

Lugege „Rünnak"

Kaitseliidu loterii piletiga saab igaüks 1.000.000 senti kui loteriid ei loosita 31. detsembril 1931. a.

Jimmie Higgins.

Upton Sinclair'i romaan.

45

III.

[illegible] rewolutsiooniwoolis andis [illegible] järele. Sakja militaristid [illegible] [illegible] streigi üle wõimust, [illegible] streikijuhid wanglatesse ja [illegible]. Ja [illegible] marssis Sakja [illegible] Wenemaale!

[illegible] [illegible] Jimmie Higgins [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Tolstoi [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Jimmie Higgins [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] [illegible] [illegible] oma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Ja [illegible] maailm [illegible] [illegible] [illegible]. Uteis [illegible] [illegible] millele Jimmie oli pannud [illegible] [illegible] lootused, puruneb. Sakja [illegible] [illegible] [illegible] ja sakja [illegible] teeb sama mis mittesotsialistid nad tulistasid punast lippu, nii nagu nad olid enne tulistanud tsaaristlikku lippu, nad kuulasid nagu tõelised ja lojaalsed sakslased kunagi oma ohwitseride käske. Lõid segi bolshewistide read, rekwireerisid nende toiduained ja prowiandi, wiisid wangi warnlaste lapsi ja naisi, nagu omalajal Belgias. Rüüstati Riiar ja wõmmutseti Tallinnas wäljaarwatud, kui tegemist oli balti parunite warandusega, wallutati Kuraman, [illegible] ja [illegible]. Tungiti wene [illegible], Ukrainasse, sakja sõjalaewad randusid Soomes, röövisid Soome rahwalt ta wabaduse. Keisri wägi [illegible] Petrogradi ees, ja bolshewistlik walitsus oli sunnitud Moskwasse pagenema. Ja sakja sotsialistlikud lehed [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

IV.

[illegible] Jimmie Higgins' [illegible] [illegible] nagu oleks [illegible] nakku [illegible] [illegible] ta oli nagu [illegible] ja [illegible] [illegible]. [illegible] nud arwamises, et üks juut kunagi pole walmis wõitlema. Jutustati lugu, kuidas keegi juut, nähes et ta poeg teise jõmpsika käest peksa saab, poega käskis, et see end ka kaitseks, kuid selle peale wastuse sai: „Ole ometi rahulik, isa, ma hoian jalga rahatüki peal." Kogu sõja kestwuse ajal olid juudid Ameerikas olnud kõige suuremad patsifistid, ja nüud [illegible] [illegible] juutideit organiseeritud ühiskondlik rewolutsioon, samuti nagu kellas ka wene walitsus, mis esimesena tunnustas juutide õigusi. Waike juudi rätsep keiks nüüd Frontoni bolshewistide ees, ja seletas, kuna tal omal pisarad üle palgede weeresid: „Seltsimehed, mul on nüüd kõnede pidamisest küllalt, lähen nüüd sõtta. Lähen koos poola ja [illegible] sotsialistidega ning tahan [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Ja iga juudi sotsialist teeb samuti!" See ei olnud palja [illegible], sest seltsimees Rabin [illegible] oma [illegible] ja astus „[illegible] [illegible]", mida New Yorgis [illegible] poolt organiseeriti.

V.

Jimmie [illegible] autowabrikus, mis walmistas [illegible] [illegible] auto [illegible] [illegible] [illegible] ei lubanud oma töölistel organiseeruda, ja nii juudid töölised wiimaks streigini. [illegible] [illegible] andsid [illegible], et nad [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] töölistel oma [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] selle juures olematutel põhjustel wallandades aktiiwsemaid streikijaid. Jimmie Higgins, kes ka siin oma tööga ja mukklite jõuga oli püüdnud kaitsta kogu maailma demokraatiat, sai samuti lõpuarwe ja pidi nüüd töötuna tänawale minema, kuna omakaju himustawad wõimumehed demokraatia mõttesse ei uskunud. Walitsus omaltpoolt oli nendele kõigiti abiks, püüdis kõikjal lõpu teha streigiepideemiale, kuna see takistas sõjatööd.

Jimmie purjutas ning raiskas osa oma rahast tänawatudrukuga, siis häbenes ta enda ees, kuna mälestus Lizziest ja lastest temas edasi elas ning ta otsustas uut elu alata. Ta mõtles Leesvillele, ainsale paigale, kus ta oli tõesti olnud õnnelik ja kus tal weelgi sõpru oli. Kuidas küll pidid nüüd elama Meissnerid ja seltsiline Gerrity, endine kiirkirjutaja Baskerville? Mida arwab Leesville ahing Wenemaast ja sõjast? Jimmie otsustas Leesville'sse sõita, et ise sõnu nende küsimuste peale wastust saada. Ta päris järele piletihinna ning leidis, et tal selleks weel küllalt raha jätkub ning weel järelegi jääb. Sedapuhku reisis ta korralikult, nagu üks riigikodanik ja relwastustöö line kunagi, kuid mitte enam [illegible] [illegible] kaubawagunis.

Kuueteistkümnes peatükk.

Jimmie Higgins satub kiuatusse.

Kui Jimmie Higgins tuulisel märtsikommikul Leesvilles rongist wälja ronis, kattis lumi juba tänawaid ning torm keerutas õhus hõbedaseid, jäätanud kristalle. Jaama ette, lagedale platsile, oli kogunud inimparw ning Jimmie ruttas sinna, et teada saada, mis on juhtunud. Ta nägi terwet parwe noormehi, mõned nendest khakikuubedes, teised weel erariietes. Oli küimas sõjaline üppus. Jimmie, kes end tundis sõjaka logelejana, jäi seisma ning harjutust waatama.

Siin nüüd ta nägi asja, mille üle ta oli kõnelnud ja mõtelnud kolm aastat, nüüd nägi ta oma silmaga militarismi, mis metsikuks ja automaatseks muudab inimhinge, muudab inimesed kõik kuulawaks massiks. Jimmie nägi enda ees karja nägusid ja heasüdamlikke Leesville noormehi, ametnikke, kaupluse selle ja teisi.

Jimmie pilgud uurisid nende ridu, seal oli tuttaw trammikonduktor, seal masinist Empire wabrikust ja edasi Ashton Chalmers, pangadirektori poeg. Äkki wõpatus Jimmie. Woimatu! See ei wõi olla! Ja siiski... Jah, see on noor Emil Forster, Emil, sotsialist ja teadlane, kes ühingu koosolekutel alati oli wõidelnud sõja wastu — kuid siin ta nüüd seisis, khakikuub seljas, püss turjas, ja mõrw ilme näol alistus ta käsudele: waiak, parem, waiak, parem, waiak parempool marss, waiak pool marss, waiak, parem, waiak, parem.

Noorsotsialistlik lehekülg.

Noorsotsialistid walwel!

Ohtlikel heitkil ikka alarmeeritakse, lüüakse hädakella. Sedapuhku kostub see mürgiseimalt hallitunud traditsioonidega linnalt Eesti noorsooliigutajailt: sotsialism söövat noorsoo.

Ja Eesti noorsotsialistlik liikumine on tõepoolest kaswanud juba tesiuaniseks jõuks, mida ollakse sunnitud arwestama, kuigi ei taheta teda tunnustada. Ent tähtsaim: seda liikumist pole suutnud takistada kodu, kooli ja tööandjate surwe sotsialistlikele noortele, ei awalik sõim, laim ja wõitlemine kiriku kantslist ega riigikogu kõnetoolist, ega mina muu wahend. Samuti pole suutnud noorsotsialistlikku liikumist piddurdada kirju kogu kodanlikke noorsoo-organisatsioone, mis puuduwad werbiwad ka töötawa rahwa noorsoo seast. Selle mõttamise taagajärjel noorsotsialistlikus liikumises on wastup dieks ohtunud kodanluse soowele.

On ju siis mõistetaw, et kodanlus tunneb õudu sotsialistliku liikumise kaswu ees noorpõlwes, ja wõimetus wihas püüab weel enam mustata, enam weel wõitsida. Arukam osa kodanlusest aga taipab, et ainult räuskamisega ja läbipaistwa walega ometi ei heiduta sotsialismile kuuluwaid noori noorsotsialistide ühinguist eest. Nii on tõusnud targad pead, kes on asunud otsima „kurja juurt" ja omas kodanlikus asjakäsitluses, endaitmõista, leiawad, et terwe noorsotsialistlik liikumine on walest sotsialistlike õpetajate häsituse [illegible]. Tartu tarkade akadeemiline aru on õige hiljuti „tõe [illegible]" [illegible] ja awastanud, et sotsialistlik [illegible] „Loomingu" toimetus ja [illegible] rahwa juhtide [illegible] „rügemendis" [illegible] Jaan Tõnissoni endaga. Muidugi ka sellega kodanlus [illegible] ei taha tunnustada sotsialistliku noorsooliikumise [illegible] alust ja [illegible], [illegible] liikumise funktsionääride püsiwat tööd, kuna on selge, et noorsotsialistlik liikumine oma organisatsioonide [illegible] tugewust esmajoones [illegible] wõlgneb [illegible] sotsialistlikele õpetajaile, rääkimata rahwaülikoolist wõi „Loomingust".

Wiimati selleks laadalärmiks kuulutas ka [illegible] toone, nagu wõisime lugeda nädala eest [illegible] „Postimehe" artiklist. [illegible] on jõutud jälle [illegible] [illegible] noorsoo-organisatsioonid [illegible] ideoloo[illegible] sotsialistlikule liikumisele. See [illegible] Nii nagu [illegible] kodan[illegible] noorsoo [illegible] kaswatuseks. [illegible] noorsotsia[illegible] liikumisele, Rünnakul [illegible]

Arwatawasti ka üks neid ajamärke, mis wihjab, et senine poliitiline loriisõna apoliitiline" ehk erapooletu kaduma peab.

Kes aga moodustawad Eesti noorsoo rõhuwa enamiku — on töötawa rahwa noored. Endasimõistetawalt noorsoo politiseerimise tulipunkt suunatakse siis ka selle noorsoole, sest see noorpõlw on siiski weel elujõuline, kultuuriltahteline ja mõjustataw ideoloogiliselt. Kuidas ja milleks? Kui saab last õpetada lugema, siis saab teda teha ka oma klassi waenlaseks. Kodanluse enda noorsoo terwendamine politiseerimise teel suuremalt jaolt oleks ka kliiniliselt küsitaw: peaajupehmenemine kuulub wist arstimatute haiguste hulka.

Allakirjutanu arwates, ajamärgid osutawad, et noorsotsialistel tulewikus tuleb selgekujulisemalt politiseeritud noorsoo hulgas teha oma werbimistöö. Ja see aietab meie liikumise funktsionääridele tuhlima kwaliteedi nõude, kui praegusenį, kus me harwa kohtume poliitiliselt mõtlewa inimesega, kus küll me peamiseks wastaseks on pastorite huligaanistunud käsilkud ja kus meie wastu ei agiteerita muiate argumentidega wai poliitiliste kelmustega.

Kimbusolew kodanlus (wt. „wabadussõjalaste" häälekandja) kaldub kahtlemata ka füüsiliste argumentide tarwitamisele, ja meil tuleb olla walwel nende löökide tagasilöömiseks.

Jaan Shaurup.

Noorsotsialistid ja sport.

Tänapäewa kodanline sport on jaanud üksikute alats ja etendusesemeks. Tööliskla[illegible] sport jelle wastu juba nüüd näeb oma sihi wõimalikult suurte hulkade ergutamises aktiwsusele. Juba nüüd töölisspordis wõistlus ei ole mitte [illegible] wõitluse eikoha pärast waid rõõmus mäng. On kodanlus osanud rakendada spordihuwi ja mänguarhe maruralwusluse ja kodanlike klassi huwide teenistuse, siis tööliskla[illegible] aitab jamad tööliste klassiwõitluse teenistusele. Kui kodanlus rõhutab sporti kui poliitiliselt erapooletut ala, mida ta oskab kasutada töötawate klasside klassihuwi nõrgendamiseks, siis tööliskla[illegible] peab aitama oma spordi kogu töölisliikumise süsteemi ning kasutama spordihuwi [illegible] töölisklassi poliitiliseks teadwustamiseks kui oma klassi kasuks.

[illegible] on [illegible], mille alusel noorsotsialistlikud spordi[illegible] täna astuwad Eesti Tööliss[illegible] 4. konaresile [illegible] töölisspordi [illegible].

[illegible] uus aga tõeb uusi nõudeid, et organiseerida töölisliikumise ja [illegible] kodanlike demokraatia wastu [illegible] jõudu. [illegible] sotsialistlik sport[illegible] peab astuma sammu edasi mänguist. Mäng on ikka [illegible] [illegible] [illegible] Meie sport [illegible] peab [illegible] [illegible]. Meie ei saa

oodata, kuni töölisklassi ja demokraatiawastased wäed on walmis, waid peame hakkama pingutama jõudu ka otstarbespordiks ja see on kaitsesport.

Kaitsesport tähendab sammu edasi töölisklassi spordiliikumises. See on meie liikumise tegelik kaitse. Ja selle loomiseks kõik sporti harrastawad töölised koomale! Noorsotsialistide sport — noorwalwurite tööks!

Jaan Wanatoa.

Sotsialistide marss.

(Taani.)

Ju punumas kanguses warane koit,
ta kuulutab wabadust eel.
Maad udu weel katab, kuid pilwedest loit
lööb läbi, meid walgustab teel.
Arm, mure meil ühine, nagu üks mees
me wõitleme õiguse eest.

Me kõigile nõuame õigust ja tööd,
mis enam ei orjastaks maad.
Wõib wägiwald oodata surmaööd,
tööorjad kõik wabanewad.
Arm, mure meil ühine, nagu üks mees
me wõitleme õiguse eest.

Siis edasi, töörahwas, nagu üks mees,
on püha me wõitluse siht.
Eks wõitluse järel ju ootamas ees
uus wendus meid igaüht.
Arm, mure meil ühine, nagu üks mees
me wõitleme õiguse eest.

Me palgatöö ahelad lõhume siis,
mis orjadeks tegi me read.
Nüüd kutsub meid wõitluselaulu wiis:
wend tööline, wõitlema pead!
Arm, mure meil ühine, nagu üks mees
me wõitleme õiguse eest.

(Wiis: Tööliste wõitluslaulud.)

Noorsotsialistlik organiseerimiskuu lõppenud.

Noorsotsialistlik organiseerimiskuu on küll ametlikult lõppenud, kuid selle järelmõjud kestawad edasi. Üle maa korraldati hulgaliselt awalikke kõnekoosolekuid, kontsert-miitinguid, pidusid, aktusid, kinniseid koosolekuid ja ühingute funktsionääride kursusi. Kogu maa on läbikäidud noorsotsialistlikkude lendsalkade ja üksikute kõnelejate poolt. Asutati terwe rida uusi elujõulisi ühinguid, kuid instrueeriti ka wanu.

Eriti hästi õnnestusid noorsotsialistide üritused Tallinnas, Rakweres, Tartus, Koplis, Tõrwas, Jõgewal (kus noorsotsialistide wastu toodi wälja maasipommid), Paldel, Keinas, Otepääl, Pukas, W.-Maarjas j. m.

Linnades ja mujal suuremal [illegible] esinemisel [illegible] kawa [illegible] rewüü ja kõnekoori [illegible].

Kõnelejana ja lektorina [illegible] kuumisel esinesid järgmised seltsimehed: Aken, Andresen, Hunt, Karin, Karell, Kiwi, Karisma, Lusik, Lõhmus, Marina, Merelaiu, Mihkelson, Muru, Niin, Oraw, Patten, Pärn, Remmert, Rummo, Srim, Tilla, Tauska, Toom, Tuiman, Tõnew, Wäraw, Zamuel [illegible] [illegible] pubkudel

mitmed wanemad parteiseltsimehed.

Meie organiseerimistöö pole sugugi weel lõppenud, waid agitatsioon noorsots. liikumise kasuks ja selle eesmärkide tutwustamiseks kestab edasi. On kawatsusel uusi suuremaid koosolekuid, „Elawaid Rünnakuid" jne. korraldada.

Organiseerimiskuu puhul kirjastatud agitatsiooni-broshüür'd leidsid töölisnoorte poolt sooja wastuwõtu. Paari nädala jooksul lewis esimene trükk pea täielikult.

Organiseerimiskuu üheks ülesandeks oli noorsots. liikumisele uute inimeste wõitmine loosungi all: „liikmete arw kahekordseks". Kuigi uute inimeste juurewoolamine noorsotsialistlikkudesse ühingutesse kestab hoogsalt, wõime juba praegu märkida, et suurem osa ühinguid on juba suutnud teostada selle loosungi. On isegi ühinguid, kus liikmete arw funktsionääride agaral toimel on tõusnud 900 protsendi wõrra.

Meie tänawune org.-kuu langes õnnelikult ühte Liidu 5 a. kestwuse juubeliga — oleme korraldanud noorsotsialistlikule liikumisele määrilise juubelidemonstratsiooni.

Meie walimiskuu suutis äratada üldist huwi ja poolehoidu kõikjal töölisonnas, kuid sellele ei jätnud reageerimata ka meie wastaste mustad jõugud.

Weel teise loosungi püstitasime: „töö intensiiwseks". Selle teostamine pole mõne nädala hooguülesanne. See on parooliks, millega juhatame sisse algawat talwist tegewust.

Lähemail päewil toimub rida noorsotsialistide maakondlikke nõupidamisi (maakonwerentse), kus arutellakse poliitilisi päewaküsimusi, organisatsioonilisi asju ja ühistöö wõimalusi ning moodusid. See tähendab, et ka teine dewiis pole jäänud õhku rippuma.

Noorsotsialistide ülesanne on meie sotsialistliku töölisliikumise rindel leiduwate aukude täitmine, millekaudu muidu kaoura[illegible] peaks meid ründama.

Uusi jõudusid lisandab sotsialistlikule töölisliikumisele noorsotsialistlik werbimiskuu. Ja werbimine jatkub. O. P.

„Eestis asutatakse punawäge"!

Sellise karjuwa pealkirjaga elustüdinud ja walitsusest wäljatõugatud asunike häälekandja toob pika kirjutise... meie noorwalwureist. Et noorsotsialistid formeeriwat punawäge, olewat tõestatud sellega, et nad ei astu kaitseliitu! Mis muud, kui ütleme awalikult, et oleksime nõrkad, kui punawäe formeerimine käheks meie käes nii kiiresti kui metsahäwitamine mõisaiidamete murdjate käes! Seit üks üksamaasuniku sulin juba niisuguseid ei wõta tõsiselt.

Koosolek Tapal.

Tapa ESTP. ühing ja noorsotsialistlik ühing korraldawad täna koos awaliku kõnekoosoleku, kus sm. R. Andresen kõneleb ainest „Poliitiline reaktsioon ja töölisklassi ülesanded" ning E. Tuiman „Tulunduskriis ja noorpõlw".

Rünnak nr. 8.

ilmub esmaspäewal. Seekordsest sisukaist artikleist olgu mainitud Otto Bauer'i kujutis füüsisest heimwehri mässukatsest Austrias „Seltsimees Richter Mareinis", Erik Tuimani pikem artikkel „Nõukogude Liit teel sotsialistliku majanduse poole", August Korjeni artikkel „Nõukogude Liit ja meie", Neeme Ruusi ülewaade „Norra töölisnoorte liikumine", Helmi Jansoni artikkel naise õiguste laiendamisest „Waikne rewolutsioon". Peale selle Marta Kuusi luuletis, pilte ja märkmeid.

„Sotsialistlik Wõitlus".

Sellenimeline uus ajakiri hakkab ilmuma uue aasta algusest Eesti Noorsotsialistlikku Liidu toetusel. Ajakirja ülesandeks on tutwustada eestkätt noorsotsialistliku töölisliikumise probleemidega ja aidata kaasa orienteerumiseks praegu keerulistes küsimustes. Ei ole aga ajakiri piiratud ainult noortega, waid nii selle lugejaiks kui kaastöölisteks wõiwad sobida wäga hästi ka wanemad.

Ajakirja on kawatsetud 6 sisukat numbrit aastas, tellimishind 1 kroon 50 senti.

Tallinna ühingud tulewal nädalal.

Tallinna Noorsotsialistlik ühing. Teisipäewal kell 7.30: Esperanto kursus; kolmapäew kell 7 — nädalakoosolek (kõneleb sm. A. Leemet: Töölisklassi rahupoliitika; neljapäew kell 3.30 — Esperanto kursus; reedel kell 7 — õpiring (kõneleb sm. O. Pärn); laupäewal kell 8 — spordiringi kadriball Tööliswõimlas; pühapäewal noorwalwurite harjutus; spordiringi tunnid.

Noorsotsialistlik ühing „Karl Marx". Teisipäewal kell 7 — õpiring (algatab sm. J. Rähn); reedel kell 7 — nädalakoosolek (kõneleb sm. Oskar Scher: Sotsiaalne rewolutsioon; laupäewal kell 8 klubiõhtu.

Kopli Noorsotsialistlik ühing — kokkutulekud teisipäewal ja neljapäewal.

Pärnumaa Noorsotsialistid.

Täna korraldab E. Noorsotsialistliku Liidu Pärnumaa büroo awalikud kõnekoosolekud Woliwetis ja Kikuai-Nõmmel. Kõnelewad smd H. Lusik ainest „Tulunduskriis ja töölisnoorte ülesanded" ning J. Kiwi „Wõitlus sotsialismi eest".

Pastlafashistidel on sõna...

Ühe imeliku liidu weel imelikum häälekandja, mis ilmuwat „tarwidust mööda" (see on wist tarwidusest mööda) austab oma wiimase numbri juhtkirjas noorsotsialiste. Kogu pikk artikkel on täis haletsemist, et ei ole kaitsistlikku noorteliikumist, noorsotsialistidel aga olewat mõju saale poole. Artikkel on üsna kirjaoskamatu, aga pole saadud aru isegi wäga warjamatuist nööpeist meie lehes, näitab aga siiski, et sedalaadi rahwas kardab sotsialistlikku organiseerimistööd, eriti noorsotsialistide tõusu.

Suured wõlad.

Halliste majandusühisus raskustes.

Juba aastaid on tuntud Halliste majandusühisuse korratu asjaajamine. Praegu juurmad [illegible] ühisuse wõlad. Wiimase kokkuwõtete järele tuleme ühisuse wõlakoorem kokku mitmesuguseid, millest tuleb E. A. K.-le 5.000 kr. Hallistes ühistrongale sama summa, ühisus [illegible] hoiusumme 6.000 kr. ja muud kokkutale 9.000 krooni.

Miimel korral on [illegible] tuimunud, kes [illegible] õigeni likwideerida kogu ühisus, kuid ride mehi lõõdi kike ja kohaga kelle algatuse mõttu. Wäike ei olete [illegible] meie [illegible] likwideerimise korraldus, mil aga liigi kaotuse [illegible] 20 kr. [illegible] 30-kroonilise liikmemaksu ja laenuks antud 50 krooni [illegible].

Aasta wältel on wahetud mitmed juhatusi, wallandatud teenijaid ja kaotatud anjal, eut [illegible] tee pole aitanud.

1 augustil toimus wõõjaist inwentuur. Manhalgas märgati ära lades wernkaupuse 140 kile, ent nädal hiljem näitas re[illegible] widerimine puhtide [illegible] kaugust 53 kilole, seejuures aga kinnitamud [illegible], et ta pole wahepeal müünud [illegible] nimetatud artiklit, samuti ladusse [illegible] pole olnud, kuid rohkem kui 50% tekkis materjalist oli juba [illegible] aja wältel „euranud ära". Arwede seagiks on langenud teisigi artikleid, eut asjaske pole sealt selgitust saadud.

Samal ajal, kui ühisus selleks [illegible] tõttu on [illegible] kandma suuremaid kahjusid, kestatakse [illegible] kurnates seisukorda pääseda sellega, et kärbitakse ärateenijate palku, [illegible] töötundide ja koormatakse [illegible] teenijaid.

Pikemat aega on juhatuse kaalukam osa olnud tööerakondlaste, koonduslaste kanda käes, kes just oma intrigeerimistega on teinud ühisusele raskusi.

Majandusühisuse kõrwal asub tööliste tarwit. ühing, mille tegewus läinud üha pidewat tõusuteed.

Hädaabitöödel walitseb kubjakepp.

Naiste raske seisukord.

Raske töö eest sõimatakse.

Tarwilisi [illegible] meil hädaabitöölistele kui teab mis almusena, [illegible] wõi parasitidele, keda tuleb sallida ainult paratamatu paljasuna. [illegible] saab [illegible] sageli mitmeiseel. Märkme üleelem [illegible] tud [illegible] sahedes. [illegible] kellele [illegible] on suurim õigus neile raskustele, mis meile määratud ja suurim ülekohus on see, et töölised peawad weel selle eest kannatama igaugusid ettekeiteid ja sageli taoreft sõimu.

Rõrteks saiareewalise raudtee ala Suurküli [illegible] lähedal olewas aine töötawad ainteödel 13 naist, kes peawad tegema [illegible] läbi mitmesugused raskeid mullatöid, kusjuures neid alalisel[illegible] sunnitakse taga, kui wanasti mõisnikkude ajal. Eriti agar selles sahtes on raudtee ametnik G. Mikkelson, kes ütleb töötawatele naistele [illegible] wõi [illegible] selle. Naistele, neil päewil sõimas too härra [illegible]: „Mis [illegible] kurat wahib, et ja [illegible] ei tee! Mine [illegible] wõi Wiruse." Tahtnud sealjuures weel [illegible] töölisele ära wõtta ja minema saata. Üldse ähwardatakse nendel töödel töölisi alalisest saata minema ja sõimatakse „warwaleima [illegible]". Ühtul [illegible] juba too konflikt [illegible] weidi „kõrgematele" ülemustele ja siis [illegible] ülewaataja naisi, et ei wahewat seda asja nii lihtsakese wõtta, sest too [illegible] weidi „wõrutada" saanud.

Imelik on aga, et sellaseid „wõrutatud" istuid lastakse töötuid-sellasel häbematul kombel „wõrutada". [illegible] tomad aiutiied, kellele alluwad säärased „wõrutajad", peaksid panema piiri tulewikus sellaste näbete korduwisele.

Eesti Noorsotsialistlikus Liidu maakonwerentsid.

Pärnumaa konwerents 29. now. kell 9 hommikul Pärnu „Töölisk[illegible]" (Elewandi tän. 7).

Konwerentsi päewakord: Konwerentsi awamine ja rakendus; Aruanded Pärnumaa büroolt ja kohtadelt; Noorsotsialistlik liikumine tänapäewal — Lui Metslana; Maanoored noorsotsialistlikus liikumises — A. Aben; Organiseerimine ja sotsialistliku kirjanduse lewitamine — Oskar Pärn ja A. [illegible]; Walimised kodukorra järel; Algatatud küsimused.

Läänemaa konwerents 29. nowembril Suuremõisas (Hiiumaal).

Päewakord: Awamine ja töörakendus; Informatsioonilised aruanded Liidu juhatuselt ja kohalikelt ühingutelt; Poliitiline kaswatus meie ühingutes; Ühingute eneseawaldusworme; Sotsialistliku agitatsiooni wormid; Naisliikumine meie ühinguis; Noorsotsialistliku ühingu organisatsiooniline distsipliin; Noorsotsialistid ja kirjandus; Läänemaa noorsotsialistlikku büroo [illegible] küsimus; Teewuskawa; Algatatud küsimused.

Liidu juhatuse esindajaina on kohal sm. R. Andresen, Li Karoll ja Anton Leemet.

Tartumaa konwerents toimub 6. detsembril kell 10 hommm. Tartus, Tähe t. 13—4.

Päewakorras: Awamine ja rakendus; Poliitilise olukorra hinnang — R. Andresen. Organiseerimisküsimusi linnas ja maal — O. Pärn ja L. Metslana; Ühingute kiiteandmed ja töökorraldus — E. Eilsen, A. [illegible] Toom, Marta Kuus, O. Samma, L. Oraw, Wando Mana, A. Kuur ja R. Andresen; Koostöö teiste töölisorganisatsioonidega — A. Lõhmus ja A. Hint; Aruandeid, teewuskawa, walimised ja algatatud küsimused.

Konwerentsist wõtwad osa ka Walgamaa ja Wõrumaa ühingute esindajad, eeldusel, et Tartumaa büroo korraldatakse ümber Lõuna-Eesti bürooks.

„Päewalehe" waleteated

Toob olematuid asju hoolekandeosakonnast.

Leiwa eest kohtu alla.

„Päewalehes" 13. now. l. a. nr. 310 ilmus kirjutis „Hoolekande kuraatorid [illegible] oma kohustusi", milles oli toodud ebaõigeid andmeid linna hoolekandeosakonna tegewusest. Tõe jaluleseadmiseks saatsime kirjaga 16. now. l. a. nr. 4630 all õiendise, mida aga „Päewalehe" toimetus ei ole awaldanud. Trükiseaduse § 11 rikkumise kui ka ebaõigete andmete awaldamise eest on antud asjale seaduslik käik. Kuna ülaltähendatud kirjutis hoolekandeosakonna tegewuse kohta ijaldab laiemas ja „Päewalehe" toimetus wastuwaks ei wõta awaldada õiendist, palume anda ruumi sisalisatud õiendisele Teie lugupeetud lehes.

Nimetatud kirjutises heidetakse ette hoolekandeosakonnale ebaõiget wennaandmist, kuid jäetakse nimetamata, kes on need wanad ja töõwõimetud inimesed, kellele ei määrata toetust. Samuti ei märgita nende isikute nimesid, kes abi saawad, kuid „kelle eest wõiksid hoolitseda lapsed, kes selleks küllalt jõukad". Hoolekandeosakond määrab toetust ainult peale kontrollandmete kogumist ja toetusnormide alusel, mis wõetud wastu hoolekandekomisjoni poolt ja linnawalitsus kinnitanud.

Imestama peab, miks kirjutise autor — hoolekandekuraator — osakonnale andmeid ei saada isikute kohta, kes tema arwates ebaõigselt abiraha saawad. Ka wiimasel hoolekandekuraatorite üldisel koosolekul ei toodud ette ühtki sarnast juhtumit. Temal kui hoolekandekuraatoril peaks olema teada, et hoolealuste abiwajaduse selgitus ja nende olukorra teatamine osakonnale on iga kuraatori otsekohene ülesandeks.

Ka ei wasta tõele, et kuraatorid kontrollkäitudel sünduwad üheli linnaäärest teise. Kuraatorite tööpiirkonnad on jaotatud wõimalikult kuraatorite elukohtade järgi.

Samas artiklis märgitakse, et keegi Jaan S. E. „tunnalt" olla palunud arstiabi 23. dets. 1930. a. ja hoolekandekuraatorit on palutud selgitada abiwajaduse alles 10. jaan. l. a., s. o. 18 päewa hiljem. Selgituseks teatame, et haiguse korral määratakse arstliku abi otsekohe, üksikistel juhtumitel ilegi kontrollimata. Hiljem kontrollimise järgi otsustatakse, kes kulud jääwad linna kanda wõi näutakse need tagasi abipalujalt.

Seega ei wasta tõele, et „abi ei jõudnud õigel ajal".

Edasi heidetakse ette, et Pauline J. W. „tunnalt" saawat abiraha edasi, kuna kuraatorile teatatud abiandmise lõpetamisest 23. dets. 1930. a. Nimetatud Pauline J. oli lõpetanud (abiraha) [illegible] esitamisel, mille järele ta kaotanud 75% töõwõimest alaliselt, määrati toetus uuesti otsusega 2. aprillist l. a.

Ei wasta tõele, et Kaarel K-le olla osakonnast öeldud, et korraldus abiwajaduse selgituseks olla kuraatorile tehtud enne jõulupühi ja kiri kuraatorile saadetud alles 10. jaan. l. a. Hoolekandeosakonna, otsus, millega palutud kuraatori seisukohta, kannab 8. jaan kuupäewa. Seega ei wõinud keegi teatada hoolekandele seda warem, s. o. jõulupühade ajau.

Helga, Harda ja Helmuth B-de mõlemad wanemad on surnud ja nad kaswatatakse üks laps wõõra ja kaks last wanaema poolt. Wanaema Maria K. saab lapse pealt toetust 20 krooni kuus ja ise kui töõwõimetu 6 krooni kuus. Järelikult on kirjutise autor opereerinud absoluutselt ebaõigete andmetega.

Osakonna juhataja,
linnanõunik: A. Ostra-Oinas.
Asjaajaja: O. Lukk.

RAADIO.

Pühapäewal, 22. nowembril.

Tallinn. 9.55 jumalateenistus ülek. Jaani kirikust. Jutl. õp. Haselblatt. 12.15 põllumajanduslik kõne. 12.45 põllumajandusl. teateid. 13 lõunakontsert. Juh. md. Ark. Krull. 14 pr. J. Steinmann: toitmisest. 16.30 reklaame ja heliplaate. 16.50 päewauudiseid. 18 jumalateenistuse ülek. Kaarli kirikust. Jutlustab õp. Sommer. 19.30 ülek. Tartust. 19.35 21 awalik raadioõhtu „Estoonia" ümises saalis. Lõpuks kuni 23 tantsumuusika heliplaatidelt.

Tartu. 10 jumalateenistus Peetri kirikust. Jutlustab õp. Kuropõld. 12.15 ülek. Tallinnast. 16.30 reklaami ja heliplaate. 16.50 ülek. Tallinnast. 18 ülek. Tallinnast. 19.30 ilmateade ja ajanõitaja õiendus. 19.35 ülekanne Tallinnast. Lõpuks tantsumuusikat heliplaatidelt.

Lahti ja Helsingi. 14.30 rahwakontsert. 17 heliplaate. 18.35 tsello. 19.10 ringh. koori laule. 20 klawer. 21 ringh. ork. ajawiitemuusika.

Stokholm ja Motala. 15 sümf. konts. 17.30 heliplaate. 21.15 ringh. ork. kontsert. 23—24 ajawiite-ork.

Kalundborg. 15 hilpl. 16.25 rahwakontsert. 21.15 ork. kontsert. 23.30 neljakäel. klawerimuus. 23 wene balletimuus. 24 moodi. tantsumuus. 1 kellamäng raekojast.

Warsaw ja Katowice. 16 konts., bariton ja ksülofon. 17.20 ja 17.55 heliplaate. 18.45 pärastlõunakontsert. 20.25 heliplaate. 21.15 rahwakonts. 23.10 klawer. etred. 24—1 tantsu- ja ajawiitemuusika.

Königswusterhausen. 8 sadamakontsert. 12.30 Joh. Seb. Bachi kantaat. 14.15 heliplaate. 17.45 konts. 19.45 waimul. muus. ülek. kirikust.

Langenberg ja Köln. 8 sadamakontsert. 9 hommikkontsert. 12.30 Bachi kantaat. 15 lõunakontsert. 17.30 õhtuwikukontsert. 20.15 heliplaate. 21.15 surnutepüha kontsert.

London ja Daventry. 17 ag. ja Bachi kantaat. 16 kaitsemäe ork. kontsert. 19.30 laule. 23.05 BBC ork. kontsert.

Leningrad. 7 helipl. 10 kontsert. 11.01 tööliseleht. 15 kontsert lastele. 16 kontsert. 17 kõne transpordist. 18 ajanäit. õiendus. ja ilmat. 18.05 tööliste- ja talupojaleht. 19 kontsert. 20 „Külwimärk", laulud. 20.30 kontsert. 22.30 tööliseleht. 23.05 esperanto-bülletään. 1.30 teated ja kontsert.

Moskwa WZSPS. 7 hommikwõimlemine. 9 lastele. 10 raadiol. „Proletar". 10.55 ajanäit. õiend. 11 tööliselõuna kontsert. 12 talupojaleht. 15 koolraadio. 15.45 ilmateade. 17 kõne. 17.40 ülek. eeskawa. 18 raadioleht „Proletar".

Esmaspäewal, 23. nowembril.

Tallinn. 15.30 päewauudiseid. 15.45 ajanäit. õiendus. Kuni 16.30 heliplaate. 18.30 reklaame ja heliplaate. 18.50 päewauudiseid. 19 ülek. Tartust. 20.05 waimulik kontsert Jaani kirikust. Esinewad Rob. Heinmets ja H. Oberg. [illegible] muusika 15. ja 16. sajandil. [illegible] prof. A. Topman, laulab [illegible] muusikatraditsioonil [illegible] „[illegible]" [illegible] [illegible] ja „[illegible]" [illegible] 21.20 kontsert heliplaatidelt.

Teine sotsialistlik naiskonwerents.

Eesti Sots. Tööliste partei Naiskomitee otsustas ühenduses eelseiswa partei kongressiga ära pidada partei naiskonwerentsi kongressi eelpäewal 27. detsembril 1931. Konwerentsi päewakord on järgmine: 1) Naiskomitee tegewuse aruanded, 2) eelarwe; 3) kodukord; 4) majanduskriis ja tööpuudus naiste seas; 5) riigikogu walimised ja walimisplatworm naistele; 6) partei põhikirja muutmine; 7) walimised; 8) jookswad küsimused; 9) naistepäew.

Konwerentsist wõiwad osa wõtta kõik partei ühingud, kus on naisliikmeid. Naiskomitee loodab rohket osawõttu, kuna eelseiswad nõukogu walimised nõuawad kõigi partei liigete, nende seas ka naiste aktiiwset osawõttu.

Märkus: „Rahwa Sõnas" keskuädalal 18. now. ilmunud teates naiskonwerentsist on ekslikult konwerentsi päewaks nimetatud 27. nowember 1931.

Skujenieksi katsetamine jatkub.

Riia, 20. nowembril. Ministripresident pikendas Skujenieksile walitsuse loomise läbirääkimisteks antud tähtaega kuni tulewa teisipäewani.

Autoõnnetus Grodnos.

Warsiawi, 20. nowembril. Grodno lähedal libises auto Grodno rändteatri näitlejatega kraawi. 7 isikut ja raskesti ja 3 kergemini wigastada.

Tallinna turg.

Sealiha terwe sea wiisi 45—50 s. kg., sealiha wäikemüügil müügilaudadel 50—75 s. kg., suitsutatud sealiha 65—70 s., suitsusink 100—120 s., suitsutatud seapekk 100—110 s., seapead 40 kuni 45 s., loomaliha 25—70 s., wasikaliha 45—50 s. kg., lambaliha 45—55 s. kg. Kalkunid 130—150 s. kg., hanid 100—125 s. kg., pardid 190—300 s. tükk, kanad 45—150 s. tükk, tedred 80—125 s. tükk, jäneseid 100—175 s. tükk.

Kanamunad 14—17 s. paar. Koorewõi 150—170 s., meiereiwõi 170—185 s. kg., piim 11—13 s. liter.

Kartulid 17—18 s. ltr., kruubid 18—20 s. ltr., herned 20—25 s. ltr.

Mesi 160—170 s. kg.

Kartulid 15—50 s. 20-ltr. [illegible] 1 s. ltr.

[illegible] 23 s. [illegible] 35 s., [illegible] 35 s., [illegible] 30—35 s., [illegible] 35—45 s., [illegible] 35—40 s., haugid 50—55 s., juad 75—85 s., kohad 120 s., lõhed 250 s., angerjad 150 s., [illegible] 45 s. [illegible]

[illegible] 25—45 s. [illegible] 3—15 s. [illegible] 15 s. ltr.

Aineid, mida walmistatakse kodumaal.

[illegible]

Pärnu Töölisteater.

Pühapäewal „Süda, nälg ja maine". Töötatöölised pääsewad etendusele tasuta.

Pühapäewal, 22. now. kandakse ette 4 korda L. Kranti draama „Süda, nälg ja maine".

Töötatöölised pääsewad etendusele [illegible] registreerimiskaardi [illegible] tasuta.

Jaamaametnikkude kutseühing heideti keskühingust wälja.

Merineforditse [illegible] peale waatamata ei [illegible] jaamaametnikkude kutseühing [illegible] 1930 a. [illegible]

Kõik II wõimlusrühma liikmed

ilmugu pühapäewal, 22. nowembril kell 11 hom. „Tööliswõimlasse".

Rühmajuht.

I wõimlusrühm

harjutusõhtu on pühapäewal, 22. nowembril kella 10—12 päewal „Tööliswõimlas". Ilmumine wabatahtlik.

Rühmajuht.

Tallinna pisiuudiseid.

Kopli tänaw laiemaks, trammiliin pikemaks.

Raudteewalitsus on nõus linnale üleandma Kopli t. laiendamiseks ja trammiliini pikendamiseks maa-ala 1.500 ruutmeetri suuruses, linnawalitsuse sellekohase palwe peale.

Linna hoolealuste haiglapäewad.

9.—15. now. 1931 a. wiibis linna hoolealuseid kuigelkakkawate haiguste haigemajas keskmiselt 58 inimest päewas. Keskhaigemajas oli hoolealuseid rawimisel samal ajal 23 haiget päewas.

Loterii töölislastele jõulupuu korraldamiseks.

Põhja puupapi- ja paberiwabriku a.-s. „Puhkekodu" lasteaed korraldab 21. now. k. a. kell 7 õhtul omas ruumes lasteõhtu ühes loterii allegriga. Loterii sissetulek kasutatakse töölislastele jõulupuu korraldamiseks.

Töötutele [illegible] sõit [illegible].

Hädaab töölistele, kes töötawad lennuwäljal palus teedeministeeriumi ehitusosakond trammil priisõitu wõimaldada tööle minekuks ja tulekuks. Linnawalitsus on nõus eelmiste aastate eeskujul ainult hinnaalandusega sõitu wõimaldama (2 senti otsa) kuid priisõitu ei anta.

Eesti lastesõprade ühingule

maksab linn wiimase poolt möödunud suwel Koplis korraldatud mänguwäljaku toitmiskulude katteks kr. 885.83.

Esitatud aruande järele muru töötas 49 päewa. Lapsi oli tegewuse alul 228 ja lõpul 150; keskmiselt 160 last päewas. Toetuse arwestamisel on arwestatud toidukulu 12 senti lapse kohta päewas.

Maawalitsus ei täida kohustust.

4. sept. k. a. määras hoolekandeosakond alaealised lapsed Ester ja Haser Rawoli perekondlikule kaswatusele, andes selleks 30 kr. kuus toetust.

Hoolekande seaduse alusel nõudis hoolekandeosakond tehtud kulusid tagasi Järwa maawalitsuselt, kuna ülalmainitud laste isa elas Wäinjärwe wallas, kus ta suri 29. mail 1931.

Järwa maawalitsus aga keeldub kulude maksmisest. Linnawalitsus otsustas E. Rawoli hoolekande kulud Järwa maawalitsuselt kohtu teel wäljanõuda.

„Grand Marina" direktor hädaldab.

„Grand Marina" omanik Kreutzer kannab linnawalitsusele ette, et tema ärile on suureks takistuseks wälismaa artistide esinemise keeld. Palub programmi sissewõtmiseks luba wähemalt 3—4 „wälismaise numbrile" kuu kohta. See huwitawat rahwast. Linnawalitsus teatab, et palwe rahuldamine ei kuulu tema wõimkonda.

Awalikke töid.

[illegible] tee pikendusprojekt esitati teedeministeeriumile kinnitamiseks. Töö wiiakse läbi awalikkude tööde korras eelolewal talwel. Krediiti läheb selleks kr. 5.236.

Franz-Josefi allikawesi
on mõjuw kõhupuhastamise rohi.
Arstlikult soowitatud.

Toimetusele saadetud kirjandust.

Mihkel Weske. Laulud. Korraldanud ja redigeerinud M. Jürna ja E. Nurm. Autori pildiga ja kirjandusloolise ülewaatega 204 lk., hind 3 kr.

Wäljaandesse on kogutud kõik Mihkel Weske laulud, arwult 193, neist [illegible] palju niisuguseid, mis seni polnud trükis ilmunud. Kogu annab siis ümmarguse kokkuwõtte Weskest kui kirjanikust ja on tähtis koolidele, kirjandusajaloost huwitatuile ja neile, kes tunnewad mõnu lugedes eesti wanemate laulikute töid. Luuletused on esitatud ilma [illegible] ja [illegible] paranduseta, ainult õigekirjutus on kohendatud praeguseja nõuetele. Weske luuletajatik oineb selles kogus nii, nagu ta tegelikult oli.

Tööliskond ja sport.

Tegutsege sportlastena.

Tänapäewa ülesilmlikelt organiseeritud töölisliikumine on oma tunnustatud kaialthaarawate sihtidega ning püüetega [illegible] jõudnud kaia, et tunaw majandus on teksinud alaosakondade järgi, milledeks oiimad laiguaueo töölisspordi ühingud, tööl eteatrid, muusikaringid jne. Ilma eelnimetatud alaüksusteta tunduks töölisliikumine olewat jurnitud liiga kitsastesse arenemiswõimaluste raamidesse. Ka muudeks muidu klassiteadlik organiseerimistöö liig ühekülgseks ja koormawaks, kui ei loodaks iseseisvaid, hädatarwilikke kõrwalüksuseid, kuna toonduks nii ilmewaatelt kui ka eneiewõitlusest ühtlane pere.

Esokäik on eleraiiiii ja tegutsemisiihal [illegible] noort alati haaranud sarnased üritused, kus isikute enesewäljendus kannab mingit sportlist põhikuuna. See on ka kõigiti terwitataw ja loomulik nähe, ning peaks saama eriti omaseks tänapäewa organiseeritud tööliskonnale.

Mida wõib, ja on, ning jõuab läbiwiia iga üksik indiwiid ühes terwikuliku ühiskonnas, sellejärel ju harilikult otsustakse awalikus arwamises üks ehk teis organisatsiooni wõi ühingu kasuks.

Sport on see wahend, mis kindlustab meile korralikul ja teadlikul käsitusel füüsilisi hüwesid, millised omakorda põhjarajawaid wäärtusi edasipidistel waimsetel ja ideoloogilistel wõitlusaladel.

Mida kruudab tegelikult läbiwiia inimene, kes waimselt küll arenenud, ent kes iaal mähemalgi ennast isiku füüsilist „mina" puutuwal juhul reastwälja sameb, on enam kui küsitaw. Ehitawad samas suured sõnad, ent kaotawad wähemalt paljuai oma katwatketawalt mõjust.

Aga samas jõuame teise äärmuse juure, mis samuti hukkamõistetaw ja kaastunde wäärne kui ääja esiletoodud juhusk.

Pole kadestataw ka sarnane isik, kes kõik oma waba aja pea erandituit pühendanud spordile, unustades enda teadmata wiimasele füüsiliseks orjaks. Tema waimne areng on kalkuleerimata jäänud kängu, kõrgele kaswanud lihasgruppide ja niieda turja ümbermõõdu arwel. Too inimene ei peaks kunagi saama ideaaliks, pigemini mas sidi püüdma arendada end sama kaugele, tähendaks pikka sammu tagasi ajalooliste ürgaegade tõekspidamiste poole.

Ideaalne oleks püüda kaswatada inimkonda, millele o'oks saanud wõrdselt nii ühte kui teist. Kui saaksime seda meie organiseeritud tööliskonnale selgeks teha, tähendaks see suurt wõitu. Ei tuleks asjast nii arusaada, et sport ainult noortele kui arendaw tegur kasulik on, waid ta peaks [illegible] teatud seisukoha omama [illegible] esimesest east ülejäänud [illegible]. Asjata ei tsiteeri [illegible] awas eriikirjanduses meie ülelahe wennasrahwa suurim spordipiibholoog ja aktiiwsportlane Lauri Pihkala seda lähtiat lauset ja juskmõtet: „Meie ei tohiks jätta sportimist mitte kätsejõudwa wanaduse tõttu — waid wananeme, et jätame sportimise!" Tuleks leida waid loialiselt ... kasutatawatest üksikasjadest endale sobiw, ja seal wõiaks kaastaiuda. Ja edu on enam kui garanteeritud.

Too mõte paneb mõist küll mõnegi wanema ja kesikka jõudnud inimese irooniliselt muigama. Et kas tema siis nüüd [illegible] kombel palli lööma, wõidujooksma, wõi jälle ajagu jalga paaritollised trikoopükid ning minga kuhugi [illegible] ennast pooliseruuks pekja laskma...

Ent ise lööb sealjuures hoolimatult käega ja läheb silmagi pilgutamata ja nagu enesestmõistetawalt, ning istub sõpradega paari pudeli õllega kaardilaua taga ligi poole hommikuni, kuskil tulwil suitsuwingu täis toanurkas.

Ja hommikul?

Kui närwiliselt huikaw wabrikusireen tuletab meelde halli tööpäewa algust, kuskil umbses tehases wõi tolmuses töökojas, ajab end sarnane poolpuhanud, roidunud inimolewus waewaliselt ülesse, kirudes põrgu põhja kogu olemist ja elu.

See on olukord, milline tundmata waimselt ja füüsiliselt tugewale töölisele, kes teadlik selles mis hea ja halb. Tuleb tunda iseennast, et püüda raudse energiaga ohjeldada enda tegewust, milline mõne kõrwalhüppe tõttu juba majuda wõib teele, millelt pöördumine hoopis raske ning mõnikord peaaegu hoopis wõimatu — arwestades isiku iseloomu ja hingelaadi omadustega.

Olen eelpool esiletoonud sarnaseid jõmedaid äärmusi waid selleks, et püüda anda seda selgemat ülewaadet spordist, tegewusest kui füüsiliselt massiarendawast tegurist, mis kaasa ri kui wanu. Raske ei peaks olema, loodud kujudega operee peaks tõmbama hulki, nii noorides endale ettesjutada wõima seda ainukest õiget sihti ja teed.

Elmar Epner.

ETL kongress

Täna astub Tallinnas kokku Eesti töölisspordi liidu järjekorraline aastakongress. Kongressi päewakorras on muuseas ettenähtud ka Liidu 5. aastapäewa pidulikuse [illegible] ja referaat kehalisest kaswatusest. Kongress peetakse W. Pärnu mnt. 31, „Töölis-Kodu" ruumes, algusega kell 10. homm. Külalistena wõtawad kongressist osa Läti töölisspordi liidu poolt hrs Serdan ja Soome töölissp. l. poolt hrs Lähteinen. Osa prowintsi saadikuid oli juba laupäewal kohale jõudnud.

Meie elu on siin ilmas...

I.

Nii nägin Mõnistes...

Kõrmaoal, Mõniste wallas on toorduslaste rohwakeseid. Waolkogu liige ... on jaama tumid. Teda kaames peer kohewalke ... Üks selelab oma juurelõike jaamile mure. Ei kee ena koo. Mehel waike krimiwood ... seegi mure.

Rahwaleadel [illegible] walamaal. Egas ela kerge jah. Teise [illegible].

Wõe arwab, et tema naabruses on [illegible]. Seal ... selle [illegible] ... Rahwaleadel on nõus. Ega tema sellele ... ...

Ent seal eiastab ... tema ... Tema ... [illegible] kelateja. ... ehitatud [illegible] walla ... Rand ... meile, ... jõua ... hekult pidada. Mitmed kuud kestis teiaega kihwad, et [illegible] perekonnale ... Kuudes saab ta ... [illegible] ... [illegible] ... aadoja.

Rahwaleadel on nõus, et ka ... on raske. Ega ... konnade maale ... meidle.

Inimeks jah aga teiliskwortegaja jaama tulemata, muidu oleks ta oma wigalale jalale woodamata nõidanud, kuis Mõniste meeswannub, kui ta wohakses saab ja [illegible] [illegible] oleks see reis palju kauem meeles püsinud.

Ma ei wõi ka kindlustada enda, mis juhtub järgmisel korral, kes kabipõletaja ei kiustudki, kuis tema kruuti juurelõikeks soowiti ja mis raskis too mees, kes rahwaleadikut jaama sõidutas ja ühes sellega jaama eineloaas ... niiwaas.

Nii lõoses küll ümeliult kooleng ja puhi, aga... meie elu...

II.

See oli Muinasmaal...

Wallawolikogu oli otsustanud warstemaja ehitada. Riik oli wallale annud selleks toetust. Ja sus ehitati. Kõige raskem tolmamnast minus selleks wallale oma wihma saata eest oletud riigimetsa langi ülejäägi. Suurem osa pidi siiski ostetud, nagu kirikwaldil õoranlise hulgas kamrias. Kra ta wad aga miiniga hea rasi lai ka.

Waal ... wallawolinikuderimmmnud ja pead nunel.

Siis tuli hõõga wälseondmine rahewatkamise. Kõige odawamane linna parkusid warikondid K. ja Ko. Ühesed palgid tõusid waestemaja seintesse nagu muuhin ja kohin. Kuiwid, mille pärast oli mitu wallawolikogu koosolekut ööd läbi istunud ja milliste wea ja ostu üle kära ei olnud weel waibunud, kadusid muuridesse, nagu poleks neid pöllul olnudki.

Siis tuli wõeetuwõtmine.

Tõsas oli wallawolikogul see kellis ehitamise apetart. Ei olnud enam kuni ega palginooni. Weel leeks mõrinoeks sellele mõeldes. Ja wiimapoes oli weel nii palju asunikke, popsunikke, tärispeezmehi ja riigiwanemaid. Kes ostab neid weel tükudeks, kui pole midagi ehitada.

Mões oli waestemaja ehituse wiimane wõeris, ainult woestu wõtta ja walmis!..

Selle haleda meelega otsustati siis too eest ettewõtjale wähemalt 100 kroonigi juure panna. Ere-teet tohi kiigmmusena, et poole selle rahu eest ostab ta weel täna õhtul asunikke, riigiwanemaid ja sekka ka mõne popsniku.

Kaup sobis. Ettewõtja K. oli nõus. [illegible] siiskimaal. Peakadus seltsis ostetud woon. Waisumme oli tarispanktil, kui korraga ettewõtja oma wend selleaa tüli hakkas hõõruma: „Sa lunnid, sead annab muuda 50 krooni, aga meile annab ainult tikka wiina." „Ga see ei ole kord," arwawad ka teised. Tüli läheb ikka suuremaks. Lependuse leidmine on raske.

Minnakse siis uuesti wallamajja.

Wolikogu teeb otsuse, mida sekretär ei tohi surnatumini kirja panna, kui ta tahab selles wallas weel edasi olla, ja see otsus oli, et kui ettewõtja maadlusel paneb ühe temale wolinikke kesselt woetu saadetud ehitaja maha, paneb wolikogu weel 100 krooni wõitjale otsa. Kangeb aga ettewõtja ise alla — ostab ta ka omast taskust 100 krooni eest riigiwanemaid, asunikke ja muud wärki.

See oli mõte, mille üle kõik rõõmu tundsid. Ja maadlema tahtis ka iga mees minna. Seikord oli põnew... Wallamaja lungid kuleti. Kuued wiiati maha. Pidi algama ott Hispaania härjawõitlus.

Esimeseks maadlejaks walitud wolinik ja ettewõtja kõrd käisid kokku lakiudes. Mehed köösitasid rinnuti kokku. Oli kuulda waid maadlejate õhkimist ja wallawanem ruttas ikka too nurgast teise, et näha, kas mõnel wait pole waletwõtteid. „Keskele, keskele," kommandeeris ta.

Siis kõputas korraga teegi uksele. Särgaks õhusid terwe wolikogu. Maadlejad jäid karksja kõik tuha leidma, nõod wasaied ja higised. Uksel tikkus kusagilt wend. Ta oli rabeldes ukseäärest werewisnud käe.

Kohendati wälkkiirelt. Istuti asjalikkude nägudega kohtadele.

Ullatuseks seisis ust awades seal üks walla hoolealune. Wallawanem piiris sõimama. „Mine minema otsekohe. Laisk oled, wõi tema tahab abi. Wolikogu kirkas su palwe tagasi." Üks lendas mürisedes kinni. Maadlemise tuju oli kadunud. Nagu pettasaanud istusid mehed mures nägudega.

Lõpuks tegi üks suu lahti ja lausus: „Aga kui ta kuulis ja kõnelab teistele." „Meid saadetakse hunnitööle," täiendas teine.

„Sekretär, otsi seaduseraamat," oli wallawanema käsk.

Kaua istus wolikogu. Hommik koitis, kuid tekkinud olukorrait ei saadud jagu.

Lõpptulemus oli, et sekretäri nõul hoolealusele igakuuline toetus 10 krooni peale tõsteti ja wallawanem ta ise teisel päewal jutule wõttis. Sekretärile anti aga hea mõte eest, „kunagi naewa teenistuse puhul lõhenemiseks jõuluwihadeks" ülekuu palk."

Inuestades küsis teisel päewal ... et miks täna nii hoolega sekretär ümiseb wiisi: „Meie elu on siin ilmas, on siin ilmas, — nagu linnul oksa peal, oksa peal..."

Jot.

Näidendi suur menu.

30 etendust „Ringi kwadratuuri".

Suuremas osas meie teatriteist walitseb repertuaari põud, milline juba narwutsema paneb siegi meie rikkalikude ohtrahaldega ülalpeetawa, [illegible] etendusteaatri, [illegible] [illegible] ka prowintsi teatrid, kes oma kaja repertuaari hoogmaad seal, seit tühjad saalid publiku [illegible].

[illegible] etendusi omab Tallinna Töölisteater, kes seni oma [illegible] repertuaari [illegible] wäga suure [illegible]. [illegible] [illegible] juba kolmandat hooaega repertuaaris olew Walentin Katajewi komöödia „Ringi kwadratuur", milline [illegible] [illegible] 5 korda [illegible] selle näidendi [illegible] etendusel, [illegible] [illegible] „Walgemaanad" [illegible] [illegible] teatrikriitik [illegible], kus ega [illegible] suuremeelitawuselt rohkem ülimenlikke jõupingutusi ja kulu, nagu selgub, mitmeid kroone [illegible] „Ringi kwadratuur" esineb mit esimese näidendina Tallinnas etteantud jõnalawaatusest, millist ühel lawal [illegible] artwel mängitud. Mitte wähem menukas on ka sama autori wärskeim teos „Miljon piina", samuti Fr. Wolffi „Tsankali" ja Schureki „Ta[illegible]" j. t.

Mitte just wäikse regurina esinewad selles tööd selle wäiketeatri pingutused enda ülesputamiseks. Nagu näha teatri jaluistummis waljapandud töökawast, selgub töö intensiiwsus, millega töötab teatri publiku silmi ees mõne hooajaga ülesekaswanud näitlejaskond, milline wõiks anda palju suuremaid tulemusi [illegible], kui selle teatri majandusline olukord tööd ei [illegible]. Kui seal karnases tempos töö [illegible], tekkib wõimaks warsti küsimus: „Kes Tallinna teatriteist on esimene?" Wäga wõimalik, et wanadel weteraanidel tuleb omist loorberest loobuda ja wäärikam koht loowutada selle e noorele elujõulisele teatrile.

Argus.

„Ringi kwadratuuri" suur menu.

Tulewal teisipäewal 30. etendus.

W. Katajewi „Ringi kwadratuur", mis juba kolmandat hooaega püsib Töölisteaatri repertuaaris, läheb tulewal teisipäewal kolmekümnendat korda.

Tartu Töölisteaater Tallinnas.

Ainukordselt „Mikumärdi".

Pühapäewal, 22. now. kell 3 päewal kannab ette Tartu Töölisteaater W. Tartu mnt. 25 „Tallinna Töölisteaatri" ruumes ainukordselt külaskäiguetendusena Hugo Raudsepa komöödia **„Mikumärdi"**.

Kell 8 õhtul wiimast korda Walentin Katajewi **„Miljon piina"**. Nagu sama autori 3 aastat repertuaaris olnud „Ringi kwadratuur", nii ka „Miljon piina" on seni mängitud ühe saali ees, ja kuna karta on, et etendusele alguseks paljemed osta lõppewad, on soowitaw piletid osta eelmüügist kassast kella 5 alates.

Teaatribüroo.

„Estoonia" teaater.

Täna kolm etendust.

Kell 1/212 e. l. alandatud hindadega Aug. Kitzbergi lastenäidend **„Kawal Ants ja Wanapagan"**.

Kell 1/23 p. l. erakorraliselt enne Milton Laidi wäljamaale õppereisile sõitu Granichstaedteni operett **„Dollar weereb"**, mis selle etenduse järele lahkub mängukawast.

Õhtul kell 1/28 wiimast korda Eduard Wilde lustmäng **„Pisuhänd"**.

Tänane rahwakontsert.

arwult teine sel hooajal, jatkab „Estoonia" pühapäewa-kontsertide kaunist traditsiooni. Tänase kawa peanumbriks on Skriabini suurepärane teine sümfoonia. Sooloettekanded: pr. Ida Aaw-Loolt, prl. Silwia Tobiaselt (laulud) ja hra Hugo Schützilt (wiiul). Juhatab Juhan Aawik. Algus kell 8 õhtul.

Weel kord „Rigoletto" Alcaidega.

Teaatri juhatusel on õnnestunud hra Tomaz Alcaidega kokku leppida weel ühe külaskäigu etenduse asjas enne külalise ärasõitu Riiga. Selleks on homme, esmaspäewal, kawasse wõetud Verdi **„Rigoletto"**.

„Kolm musketäri".

„Estoonia" järjekorralise operetiuudisena tuleb neljapäewal, etendusele Benatzky kuulus **„Kolm musketääri"** — suurim operetilawastus mis meil nähtud. Esineb kuninganna Anna osas pr. Olga Torokoff-Tiedeberg. Aramise osas Arn. Wisman, kardinali osas Hugo Laur.

Wastutaw toimetaja **A. Karu**
Wäljaandja **Kirjast. „Rahwa Sõna"**
Kirjast. o-ü. „Taht" [illegible]

Estonia teater

Pühapäewal, 22. nowembril
kell 1/212 e. l.
3. korda alandatud hindadega
„Kawal Ants ja Wanapagan"
A. Kitzbergi lastenäidend tantsudega 5 pildis.
Pääsetähed Kr. 1.00–10 s.

Kell 1/23 p. l.
Erakorraliselt alandatud hindadega.
„Dollar weereb"
B. Granichstaedteni operett 3 waat.
Pääsetähed Kr. 1.75 — 20 s.

Kell 1/28 õhtul
Wiimast (4) korda harilikkude hindadega
„Pisuhänd"
Ed. Wilde komöödia 3 waat.
Pääsetähed Kr. 1.50—30 s.

Esmaspäewal, 23. now.
kell 1/28 õhtul
Milano Scala Ooperi tenori
Tomàz Alcaide
wiimaseks ja lahkumisetenduseks
„Rigoletto"
G. Werdi ooper 4 pildis.
Hertsogi osas Tomàz Alcaide.

Teisipäewal, 24. nowembril
kell 1/28 õhtul
Eelwiimast (8.) korda alandatud hindadega
„Neli kuningat"
Artur Adsoni ajalooline näidend 12 pildis.
Pääsetähed Kr. 1.00—10 s.

K-H

Jõurikas toit . . .

Kõik haiglad ja sanatooriumid tarvitavad haigete kosumiseks kaerahelvetest valmistatud toite.
Tähtsam oleks kui neid toite tarvitataks alati igas perekonnas, sest kaerahelbed on jõurikkaim toit lastele ja tervislikum roog kõigile.
Eriti aga meie värsked vitamiinirikkad kaerahelbed.

SUURVESKI
J. Puhk & Pojad

Palju miljoneid loose

tarwitati wiimase 10 aastal Eestis, kas on weel paremat tõendust meie kingakreemi kõrgest wäärtusest? Nõudke sisseostul tungiwalt

„Lodix"

ja lükake tagasi wähewäärtuslikud järeleaimamised mida Teile soowitatakse sõnadega „sama hea kui Lodix". „Lodix" kingakreem on 20 s. eest igal pool saadawal.

Edasi tarwitage majapidamises:

Sidol	Sigellla	Sopal
Metalli- ja aknapuhastajat.	poonimiswaha moppe ja polituuri.	plekikõrwaldamise wedelikku.

Pole paremat!

Walmistaja: **A.-S. SIDOL COMPANY**, Tallinna, Soo tän. 29,
Esindaja: **G. GRAF & E. JÜRGENS O-Ü.**, Tallinna, Soo t. 22

Tallinna linnawalitsus
teatab, et alkohoolilistе jookide müügiõiguseta ja alkoholiliste jookide müügiõigusega
trahterlasutuste
trahterimaksu jaotus 1932. a.
peale on linnawalitsuses (Raekoda) pandud wälja järelwaatamiseks kuni 20. dets. s. a.
Kaebusi trahterimaksu jaotuse peale wõetakse wastu linnawalitsuses kuni 20. detsembrini 1931. a.
Tallinnas, 20. nowembril 1931.
A. Uesen (linnapea).
J. Traurig (sekretär).

Järjekorralised oksjonid
Tallinna linna pandimajas, Maneesi tänaw 4, on 8. ja 10. detsembril s. a. kell 10 hom.
Müügile tulewad aprilli kuus 1931. a. ja enne seda panditud asjad, millede wastu antud laenude protsentide õiendamise tähtaeg oli oktoobri kuul, kuid %% tasumata.
8. dets. tulewad müügile pandid punaste piletite (riidekaubad) järgi ja 10. detsembril — walgete piletite (kuld ja hõbeasjad, grammofonid jalgrattad j. n. e.) järgi.
Wiimane tähtaeg nende pantide wäljaostmiseks on 2. detsembril s. a. kuni kella 12-ni päewal; pantide wäljaostmise korral peale seda kellaaega, arwatakse laenusummade pealt pandimaja kasuks 3% trahwiraha.
Kuld- ja hõbeasjad mil'e lel puudub Eesti Wabariigi proow, saadetakse 8. dets. proowikotta proowimiseks ja sellepärast tuleb nende pantide wäljaostmisel tasuda weel proowimaks.
Oksjonipäewadel pandimaja uusi pante wastu ei wõta, kuna kõik teised operatsioonid toimetatakse endiselt.
Tallinnas, 13. now. 1931. a. **Pandimaja juhatus.**

Igasugu **kleidi-, mantli-, ülikonna-riideid** on kõige kasulikum osta
Estonia all nr. 10.

TÖÖLISTEAATER
W. Tartu maantee 25 (wana „Estonia").
Pühapäewal, 22. now. s. a.
Tartu Töölisteaatri külaskäigu etendusena
Mikumärdi
Algus kell 3 päewal.
Õhtul kell 8 wiimast korda
Miljon piina
W. Katajewi komöödia 3 waatuses.
Pääsed 20 s. alates müügil 3 tundi enne etendust.

Estonia kontsertsaal.
Pühapäewal, 22. now. 1931.
II rahwakontsert
Suurendatud Estonia sümfoonia orkester.
Juhatab prof. Juhan Aawik.
Solistid: Ida Aaw-Loo (koloratuur-sopran), Silwia Tobias (harfe) ja Hugo Schütz (wiiul).
Kawas:
Weber, Awamäng oop. „Euryanthe".
Wagner, Walteri wõidulaul oop. „Nürnbergi meisterlauljad".
Verdi, Aaria oop. „Traviata"
Poenitz, Norra ballaad.
J. Aawik, Eesti rapsoodia.
Skriabin, Teine sümfoonia.
Algus kell 8 õhtul.
Pääsetähed Kr. 1.— kuni 60 s. eelmüügil teatri kassas.
Estonia kontsertbüroo.

Pärnu Töölisteater
Pühapäewal, 22. now. s. a.
Kodanikkude Klubis
4. korda
„Sõda, nälg ja naine"
L. Franki draama 3 w.
Lawastaja F. Pettai.
Algus kell 4 p. l.
Pääsed: 25—50 sendini.
Töötatöölised pääsewad etendusele tasuta.

Dr. M. Klompus
Põie, sugu- ja nahahaigused
W. Karja tän. 1—7
(Sauna tän. nurgal).
Kõnetr. 11–1 ja 5–1/28

Dr. M. Kolomoitzew
Eriala:
Naha-, põie- ja suguhaigused
Wastuw. kl. 10—1 ja 5—8.
Wiru tn. 6. Tel. 435-40.

Kuulutage „Rahwa Sõnas"

Wärske „Rahwa Sõna" müügil kõigis raudteejaamade raamatukauplustes.